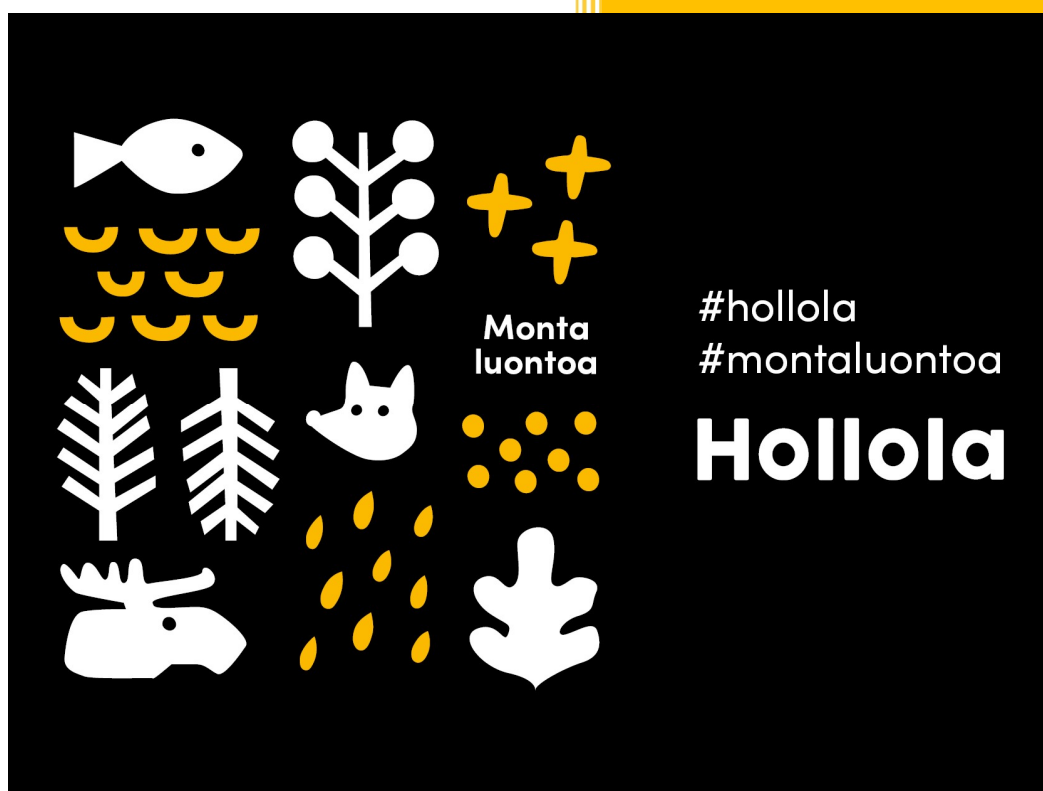

Talousarvio 2021

TALOUSSUUNNITELMA 2021—2025

VASTUULLISESTI

—

Ennakoivasti

Ratkaisukeskeisesti

Avoimesti

Välittäen

Sisällysluettelo

1.	Kunnanjohtajan katsaus	2
2.	Yleisperustelut	5
	Talousarvion rakenne ja sitovuus	5
	Hollolan kuntastrategia	6
	Yleiset taloudelliset lähtökohdat	7
	Hollolan kunnan talousarvion laadinnan perusteet	11
	Väestö ja työllisyys	13
	Henkilöstö	15
	Osallistuva budjetointi	16
3.	Käyttötalousosa	17
	Kunnanhallitus	18
	Konsernipalvelut	19
	Sosiaali- ja terveystaloudelliset palvelut	21
	Käyttöomaisuuden myyntivoitot ja -tappiot	22
	Hyvinvointivaliokunta	23
	Hyvinvoinnin palvelualue	23
	Elinvoimavaliokunta	27
	Elinvoiman palvelualue	27
	Vesihuoltolaitos	34
4.	Investointiosa	36
5.	Tuloslaskelmaosa	41
6.	Rahoitusosa	46
7.	Hollolan kuntakonserni, konserniyhteisöille asetettavat tavoitteet	48
8.	Vesihuoltolaitoksen erillislaskelmat	50

1. Kunnanjohtajan katsaus

Vuosi 2019

Vuoden 2019 tilinpäätös oli -0,65 milj. euroa alijäämäinen. Kuntatalouden tila heikkeni vuonna 2019 valtakunnallisesti; 2/3 kunnista teki alijäämäisen tilinpäätöksen. Kuntatalouden toimintakate heikkeni noin 1,3 mrd. euroa ja vuosikate noin 0,3 mrd. euroa vuoteen 2018 verrattuna. Kuntien lainakanta kasvoi 1,7 mrd. euroa ollen yht. 18,4 mrd. euroa (3352 e/as).

Vuosi 2020

Vuoden 2020 talousarvio hyväksyttiin -1,1 milj. euroa alijäämäisenä. Covid-19 pandemia on aiheuttanut merkittäviä ennakkointiongelmia niin kuntien tulojen (alentuneet maksutuotot, nopea työttömyyden kasvu/verotulot) kuin menojenkin (sote) osalta, mihin liittyen arviot vuoden tuloksesta ovat vaihdelleet -4 milj. euron ja +0,5 milj. euron välillä. Ennakkoverojen odotettua positiivisempi kehitys vuoden toisella puoliskolla on tukenut kunnan taloutta. Valtion lisätalousarvioissa on osoitettu kunnille merkittävää lisärahoitusta ja tilinpäätösennuste lokakuun lopussa on +5,3 milj. euroa.

Vuosi 2021 talous

Vuoden 2021 talousarvio on alijäämäinen -0,6 milj. euroa. Syksyn 2020 aikana valtuustoseminaarissa on käyty läpi mahdollista kiinteistö- ja kunnallisveron korotusta, mutta korotuksesta on luovuttu liittyen valtion kunnille suunnattuun lisärahoitukseen (mikä tasapainottaa vuoden 2020 taloutta) sekä aikaisempaa positiivisemmista talousodotuksista vuodelle 2021 johtuen. Edelleen on epäselvää missä vaiheessa Covid-19 pandemian laajalaisesti eri toimintojen rajoittamiseen liittyvistä toimenpiteistä on mahdollista luopua, miten nopeasti talous ja eri toimialat elpyvät – ja mihin kaikkeen jää pysyviä tai pitkäaikaisia vaikutuksia.

Verotulot ovat talousarviossa 96,2 milj. euroa. Vuoden 2021 verotulojen ennakoidaan pysyvän vuoden 2020 ennusteen tasolla. Ennuste nojaa Suomen Kuntaliiton ennustepohjaan. Ennuste sisältää kuntien yhteisöveron jako-osuuden 10 prosenttiyksikön määräaikaisen korotuksen jatkumisen vuoden 2021 osalta.

Valtionosuudet ovat 43 milj. euroa ja laskevat vuoden 2019 ennusteesta -4,0 milj. euroa. Vuoden 2020 kasvu valtionosuuksissa on ollut poikkeuksellinen; 7,6 milj. euroa, mistä osuudesta n. 4 milj. euroa on ollut Covid-19 tilanteeseen liittyvää ns. ylimääräistä ja kertaluonteista avustusta. Kunnille osoitetaan myös vuodelle 2021 kertaluonteista Covid-19 avustusta (280 milj. euroa), mutta

sen osuus on noin neljäsosa kuluvan vuoden tasosta. Valtio on luvannut kunnille vastata Covid-19 testaus-, jäljitys ym. kustannuksista. Tältä osin menoihin (sote) tai tuloihin (valtionosuudet) ei ole tehty varauksia. Samoin on menetelty hoito- ja palveluvelan osalta, johon valtion on osoittanut vuosille 2021-2023 yht. 450 milj. euroa erillisrahoitusta. Valtionosuuksiin sisältyy uusien lakisääteisten tehtävien laskennallisia korvauksia seuraavien palvelujen osalta; oppivelvollisuuden laajentaminen, varahaiskasvatuksen tukeminen, oppilas- ja opiskelijahuollon vahvistaminen, vanhuspalveluiden hoitajamitoitus ja sote-huollon asiakasmaksu-uudistus.

Toimintatuotot ovat yhteensä n. 28,8 milj. euroa, missä kasvua 1,2 milj. euroa vuoteen 2020. Kasvu selittyy kirjaustavan muutoksella (vesihuollon liittymismaksut), tukien/avustusten- sekä vuokratuottojen kasvulla. Toimintatuottojen arvioidaan vuonna 2020 alentuvan Covid-19 tilanteesta johtuen ja palautuvan vuonna 2021 lähtötasolla. Selvimmin toimintatuotot ovat alentuneet maksutuottojen osalta vuonna 2020 (varhaiskasvatus, uimahalli, joukkoliikenne), joiden osalta arvioidaan käytön palautuvan pandemiatilanteen jälkeen.

Toimintakulut ovat 158,7 milj. euroa, kasvua vuoden 2020 tilinpäätösennusteeseen on 2,7 milj. euroa (1,7%).

Sosiaali- ja terveystenon osuudeksi vuonna 2021 on varattu 76,7 milj. euroa, mikä on 0,7 milj. euroa enemmän kuin vuoden 2020 talousarviovaraus, mutta tilinpäätösarvioon nähden 1,7 milj. euroa suurempi. Määrärahavaraus perustuu palvelusopimukseen.

Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymä (PHHYKY) toteutti vuonna 2019 useamman talouden sopeuttamisohjelman ja päätti yhtymän muutosohjelmasta. Toimenpiteiden vaikutuksesta sosiaali- ja terveystenon kasvukeräystä on kyetty hillitsemään. Vuoden 2020 aikana Covid-19 tilanteesta johtuen on kiireellisten varautumistoimenpiteiden vuoksi jouduttu ylittämään hoitotakuu-aikarajoja. Vuoden aikana hoitojonot ovat kasvaneet ja hoitojonojen purkutyöhön, kun pandemian akuuttivaihe ohitetaan, joudutaan panostamaan erityisesti. Valtion on osaltaan ennakoitunut kunnille suunnattavaa lisärahoitustarvetta hoitojonojen purkuun.

Poistot ovat n. 9,7 milj. euroa, mikä on 1,5 milj. euroa enemmän kuin vuonna 2020.

Investointitaso on poikkeuksellisen korkea vuonna 2021. Nettoinvestoinnit ovat yhteensä 17 milj. euroa. Talonrakennusinvestoinnit ovat n. 6,5 milj. euroa, josta 4,8 milj. euroa on osoitettu Hollolan sosiaali- ja terveystenon

uudisinvestointiin ja muu osuus pieniin peruskorjauksiin. Uimahallin uudisrakentamisen suunnittelu käynnistyy. Maa- ja vesirakentamisen investoinnit ovat 10,2 milj. euroa. Vesihuollon investoinnit ovat tästä 3,1 milj. euroa ja kadunrakentamisen 4,8 milj. euroa, keskeisimmät: Pukkomäentie, Perhoslehto III ja rantatien kevyenliikenteen väylä.

Lainamäärän nettokasvu vuonna 2021 on 7,8 milj. euroa.

Vuoden 2021 toiminta

Lahden seudun kunnat (Lahti, Hollola, Orimattila, Asikkala, Kärkölä) on hyväksytty vuonna 2021 käynnistyvään työllisyyden kuntakokeiluun. Kokeilun tavoitteena on työllisyysasteen nostaminen, erityisesti heikossa työmarkkina-asemassa olevien työllistymisen edistäminen sekä työttömyyden julkiselle taloudelle aiheuttamien kokonaiskustannusten hillitseminen. Kunta haluaa panostaa hankkeeseen, etsiä ja kokeilla sekä uudista toimintatapoja työttömyyden vähentämiseksi.

Lahden seudun kunnat (Asikkala, Heinola, Hollola, Iitti, Kärkölä, Lahti, Orimattila) ovat solmineet aiesopimuksen vuonna 2019 ja neuvottelee parhaillaan MAL-sopimuksesta valtion kanssa. Sopimuksen tarkoituksena on vahvistaa kaupunkiseudun kilpailukykyä, elinvoimaisuutta ja toimivuutta. Sopimus suuntautuu sekä seudun sisäiseen sopimiseen ja sitoutumiseen (rakennemalli, asunstrategia, liikkuminen, maapolitiikka) että seudun ja valtion yhteisiin strategiaan tavoitteisiin. Kunnan keskeinen tavoite on Nostavan kautta kulkevan radan hyödyntäminen asumisessa.

Kestävä Lahti -säätiö, jonka jäsenenä myös Hollolan kunta on, toteuttaa Lahden 2021 Euroopan ympäristöpääkaupunkivuotta. Ympäristöpääkaupunkivuosi tarjoaa Lahdessa ja sen ympäristössä teemavuoden tapahtumia sekä teemaan liittyvää rahoitusta kestää kehitystä tukeviin projekteihin. Hollolan kunnan ilmastotyö etenee oman ohjelman ja toimenpiteiden konkreettisella määrittelyllä.

Lahden eteläinen kehätie avautuu liikenteelle vuoden 2020 lopussa. Kehätie muuttaa liikennevirtoja, mutta avaa myös uudenlaisia kehittämismahdollisuuksia, joita myös kunnan strategisessa yleiskaavassa edistetään. Elinkeinoelämässä on nähtävillä vahva positiivinen vire alueella. Hollolassa yritysten nettomuutos + 43 1-9 kk osalta 2020 asettaa positiivisia odotuksia myös vuodelle 2021.

EU-maat hyväksyivät heinäkuussa 2020 jättimäisen elvytyspaketin, mistä Suomen osuuden arvioidaan olevan 3,2 mrd. euroa. Valtioneuvosto antaa eduskunnalle

syyskauden aikana selonteon elpymisvälineen varojen käytöstä. Kasvun käynnistäminen ja pitkäaikaiset positiiviset vaikutukset, vihreä siirtymä ja digitalisaatio ovat keskeisiä kriteerejä. Kriteerit täyttävän rahoituksen hakeminen alueen elinkeinoelämän ja kasvun hyödyntämiseksi on keskeinen alueen kuntien yhteistyötavoite.

Kuntien tiivistä yhteistyötä jatketaan myös Covid-19 pandemiaan liittyvien ennakoivien toimenpiteiden ja kokonaiskoordinaation toteuttamiseksi.

Kunta on viime vuosikymmenen aikana keskittynyt vahvasti perusinfraan uudistamiseen. Isot kouluinvestoinnit on toteutettu, käynnissä on sosiaali- ja terveyskeskuksen uudisrakennus, mihin toiminnot siirtyvät loppuvuodesta 2021. Uimahallin uudisrakentamisen suunnittelu käynnistyy samoin kuin kunnanviraston ja vuoden 2020 aikana ostetun Varman kiinteistön muodostaman korttelin kokonaissuunnittelu. Kunnanvirasto tyhjenee nykyisistä toiminnoista vuoden 2022 alussa.

Yhteisöllinen kirjasto on aloittanut toimintansa kesällä 2020. Covid-19 on heikentänyt uuden toimintamallin käynnistymistä, mutta muutoksen keskeinen potentiaali on jo nähtävissä.

Kunta keskittyy vuoden 2021 aikana perustyössään Covid-19 pandemian aiheuttamista erityistoimenpiteistä toipumiseen, kun pandemiatilanne sen mahdollistaa.

Tulevaisuus

Kuntien toimintaympäristö on ollut useiden paineiden alaisena jo vuosia. Kuntatalouden heikoin vuosi oli 2019. Heikossa taloudellisessa tilanteessa kunnat ovat vastaanottaneet Covid-19 pandemiahaasteet. Kuntien taloutta on valtion toimin vahvasti tuettu, mutta taloudellisen perusepätasapainon tila on ilman pysyvää lisärahoitusta edessä erillisen tuen päättyessä.

Sosiaali- ja terveystoimen lainsäädännöllinen uudistus etenee. Hallituksen lakiesitys on ollut lausunnoilla ja lakiluonnos on arviointineuvostolla. Lakiluonnos perustuu 21 hyvinvointialueeseen, joille siirretään sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämisvastuu. Uudistuksen on tarkoitus astua voimaan 2023. Kuntien kunnallisverosta leikkaantuisi viimeisimmän laskelman pohjalta -13,26 % yksikköä. Jäljelle jäävällä rahoituksella (7,74%) tulisi kattaa kuntaan jäävät palvelut mm. opetus, varhaiskasvatus, vapaa-aikatoimi, elinkeinotoimi, infraan ylläpito ja investoinnit. Väliaikainen hallinto käynnistyisi jo kesällä 2021. Laki käsitellään eduskunnassa keväällä 2021.

Käynnissä on myös kolme vahvaa muutosta: ikääntymisen, syntyvyyden nopea lasku ja kaupungistuminen. Näistä kaupungistumiskehitykseen arvioidaan Covid-19

pandemialla olevan eriasteisia, maaseutumaisempia kuntia tukevia vaikutuksia, kun etätyön arvioidaan muodostuvan ainakin osin pysyväksi osaksi normaalia työn tekemistä.

Covid-19 pandemiasta johtuen tulevaisuuden kuva on talouden elpymisen näkökulmasta sumea. Merkittävä taloudellinen panostus, sekä EU:n että valtion toimesta, antaa edellytykset talouden nopeaan toipumiseen. Olennaista on työttömyyden pitkittymisen estämiseen liittyvien toimenpiteiden onnistuminen ja edelleen kokonaistyöllisyysasteen nostoon liittyvät toimenpiteet, joihin kunta myös erityisesti panostaa osana työllisyyden kuntakoikeiluhanketta. Yrityskenttä on Covid-19 aikana vahvasti jakautunut voittajiin ja häviäjiin ja tällä voi olla pitkäaikaisia vaikutuksia koko yritystoimialaan.

Kuntakeskustan osalta valmistumassa on sote-keskus. Kunnanviraston korttelialueelle tavoitellaan uudisrakennuksen myötä myös lisäpalveluja. Yksityisten toimijoiden toimesta suunnitelmat etenevät niin seniorikorttelin kuin kerrostalojen toteutuksen osalta. Kehätie luo erinomaiset sijoittumismahdollisuudet erilaisille toiminoille ja myös uudenlaista yritystoimintaa on vireillä. Pandemiatilanteen varjostamasta yleiskuvasta huolimatta vireillä on paljon positiivista ja kuntaa eteenpäin vievää virettä.

Hollolassa 29. lokakuuta 2020

Päivi Rahkonen
Kunnanjohtaja

2. Yleisperustelut

Talousarvion rakenne ja sitovuus

Kuntalain 110 §:n mukaan kunnan talousarviossa tulee olla käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa. Kunnan talousarvio on laadittu kuntalaissa esitetyllä rakenteella.

Yleisperusteluissa esitetään mm. katsaus yleiseen taloudelliseen tilanteeseen sekä kunnallistalouden kehitykseen, kunnan strategia ja strategiset tavoitteet sekä palvelualueiden toiminnalliset tavoitteet.

Käyttötalousosa sisältää palvelualuekohtaiset talousarviot. Palvelualueiden suunnitelmat sisältävät myös toiminnan kuvauksen, toimintaympäristön muutokset ja toimintaa kuvaavat tunnusluvut.

Tuloslaskelmaosassa esitetään kunnan kokonaistalouden keskeiset erät, jotka ovat varsinaisen toiminnan menot ja tulot, verotulot, valtionosuudet, rahoitustulot ja -menot sekä suunnitelman mukaiset poistot.

Investointiosassa esitetään kunnan investointimenot ja -tulot, jotka talousarviovuoden osalta eritellään hankekohtaisesti.

Rahoitusosassa esitetään tulo-rahoituksen riittävyyden lisäksi meno- ja tuloarviona pitkäaikaiseen rahoitukseen liittyvät menot ja tulot kuten antolainat, ottolainat ja niiden lyhennykset. Rahoitusosa sisältää rahoituslaskelman.

Käyttötalouden osalta sitovuustasoksi on kaikkien palvelualueiden osalta määritelty nettositovuus eli menojen ja tulojen erotus (=nettomeno). Investointien osalta on käytössä myös nettositovuus eli menojen ja tulojen erotus.

Sitovuustasot valtuustoon nähden on esitetty alla olevassa taulukossa.

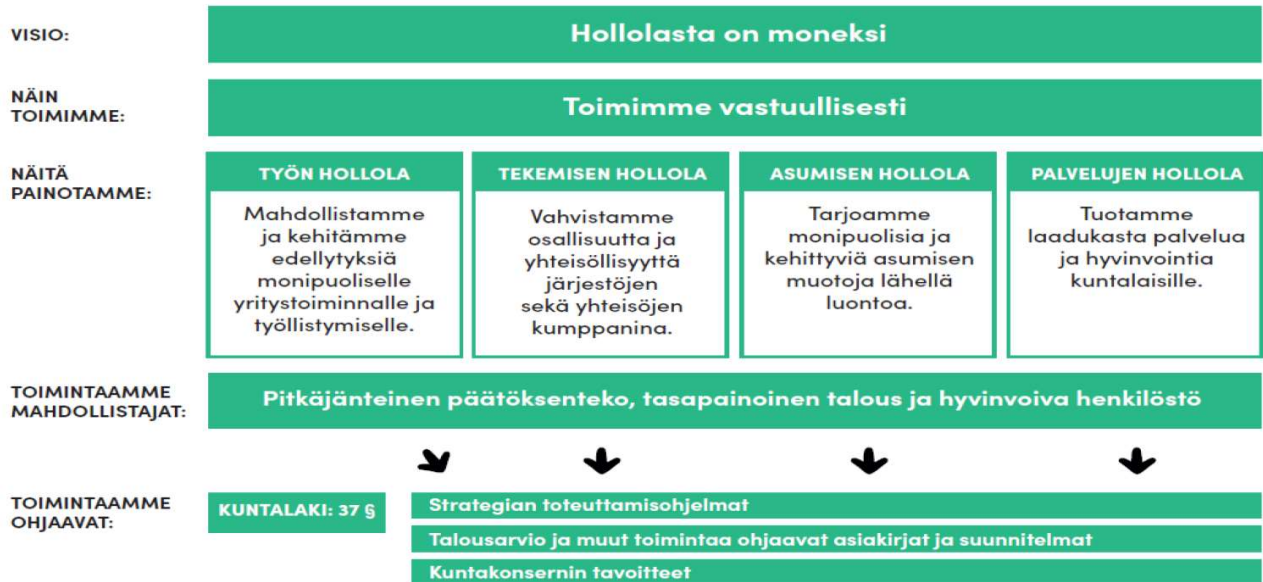
KÄYTTÖTALOUSOSA	SITOVATASO
Konsernipalvelut	toimintakate
Sosiaali- ja terveyspalvelut	toimintakate
Käyttöomaisuuden myyntivoitot ja -tappiot	ei sitova taso
Hyvinvoinnin palvelualue	toimintakate
Elinvoiman palvelualue, pl. vesihuolto	toimintakate
Vesihuoltolaitos	tilikauden ylijäämä (alijäämä)
TULOSLASKELMAOSA	SITOVATASO
Korkotulot ja menot	nettoarvio
Muut rahoitustulot ja menot	nettoarvio
Verotulot	arvio
Valtionosuudet	arvio
RAHOITUSOSA	SITOVATASO
Antolainat	nettoarvio
Lainanotto ja lyhennykset	nettoarvio
INVESTOINTIOSA	SITOVATASO
Valtuustoon nähden sitovat tasot	
Maa-alueet, hankinnat	Investointisuunnitelman loppusumma
Kadunrakennus ja muut yleiset alueet	Investointisuunnitelman loppusumma
Eteläinen kehätie	Investointisuunnitelman loppusumma
Vesihuoltolaitos	Investointisuunnitelman loppusumma
Talorakennus, perusparannukset	Investointisuunnitelman loppusumma
Talorakennus, korvaus- ja uusinvestoinnit	Investointisuunnitelman loppusumma
Arvopaperit ja osuudet	Investointisuunnitelman loppusumma
Irtain omaisuus	Investointisuunnitelman loppusumma

Hollolan kuntastrategia

Hollolan valtuusto hyväksyi syyskuussa 2020 kuntastrategian päivityksen. Strategian mukaan kunnan visio ”Hollolasta on moneksi” on olla paras kunta yrittäjälle,

kumppani tekijälle, paras palveluiltaan ja asumisen kunnana. Kunnan arvopohja nojaa vahvasti vastuulliseen toimintaan ja keskiössä on hyvinvoiva kuntalainen.

Kehitämme kuntalaisen hyvinvointia ja kunnan elinvoimaa näillä tavoitteilla:

Me toimimme vastuullisesti.

Strategian täytäntöönpanoa tukevat erillishjelmat

Toiminnallisten tavoitteiden lisäksi strategian täytäntöönpanoa varten toteutetaan erilaisia poikkihallinnollisia erillishjelmia.

Toiminnalliset tavoitteet vuoden 2020 talousarviossa

Kuntalaki edellyttää kunnan toiminnalta tavoitteellisuutta ja suunnitelmallisuutta. Kuntalain 110 §:n mukaan talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet. Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan.

Toiminnallisten tavoitteiden tarkoituksena on ohjata toimintaprosessia ja taloudellisten tavoitteiden puolestaan ohjata kunnan tulo- ja pääomarahoitusta sekä resurssien jakoa. Toiminnalliset tavoitteet esitetään ja niihin osoitetaan tarvittavat resurssit talousarvion ja -suunnitelman käyttötalous- ja investointiosissa.

Kuntakonsernin tytäryhteisöjen tulee toimia kunnan valtuuston strategian mukaisesti ja konserniohjetta noudattaen. Kuntakonsernin tytäryhteisöille asetetaan talousarviossa tavoitteet kuten kunnan omille toiminnolle. Tytäryhteisön tulee omassa tavoiteasetannassaan kuvata, miten yhtiö tukee toiminnallaan kunnan strategian toteutumista. Konserniyhtiöille asetettavat tavoitteet esitetään luvussa 7.

Yleiset taloudelliset lähtökohdat

Yleinen taloudellinen kehitys

Talouden näkymät niin Suomessa kuin maailmantaloudessa ovat edelleen hyvin epävarmoja. Tautitilanne on pysynyt Suomessa hyvänä ja ennusteessa oletetaan, että näin on myös tulevaisuudessa. Kuluttajien luottamus ja talouden toimintakyky pysyvät heikkoina siihen saakka, kun sairauteen on löydetty tehokas hoito tai rokote. Tautitilanteen kääntyminen selvään nousuun syksyn aikana lisäisi taloudenpitäjien epävarmuutta ja heikentäisi talouskasvua ilman varsinaisia uusia rajoitustoimia.

BKT:n kasvu asettuu 80 prosentin todennäköisyydellä -6 ja -3 prosentin väliin tänä vuonna. Ensi vuoden ennusteen vastaava luottamusväli on suurempi. BKT:n kasvun arvioidaan olevan 80 prosentin todennäköisyydellä 0 ja 5 prosentin välillä v. 2021. Talouskasvu voi osua myös luottamusvälin ulkopuolelle etenkin, kun arvioihin tämän vuoden kasvusta liittyy poikkeuksellisen suurta epävarmuutta.

Covid-19-epidemian uudelleen puhkeaminen on ennusteen merkittävin alasuuntainen riski. Toisen aallon taloudellisten vaikutusten suuruus riippuu sekä julkisen vallan toimista epidemian hillitsemiseksi ja talouden

tukemiseksi, että näiden toimien vaikutuksesta taloudenpitäjien päätöksiin. Jos talous ei ole ehtinyt täysin palautua ennen toista aaltoa, saattaa talouden supistuminen jäädä keväällä nähtyä pienemmäksi. On kuitenkin todennäköistä, että silloin talouden kasvupotentiaali pienenee ja kriisin vaikutukset jäävät pidempiaikaisiksi.

Rokotteen tai hoitomuodon kehittyminen ennakoitua nopeammin voi myös nopeuttaa elpymistä. Erityisesti se lisäisi palveluiden nopeampaa ja voimakkaampaa palautumista sekä kotimaassa että kansainvälisesti.

Voimakkaita toimia tuotannon ja kysynnän elvyttämiseksi on aloitettu ja suunnitteilla EU:ssa. Näiden toimien toteutuminen kuten myös Suomen hallituksen kesäkuussa päättämä talouden elvytyskokonaisuus vaikuttavat tuotantoon myönteisesti sekä meillä että muualla tänä ja ensi vuonna.

Suomen toipumista voi vaikeuttaa myös kansainvälinen investointilama, jos yrityksiä ehtii tuhoutua paljon ennen kasvun alkamista. Lisäksi kuluttajien varovaisuus voi yllättää syksyn mittaan uudelleen.

	2019	2020**	2021**	2022**	2023**	2024**
BKT markkinahintaan, määrän muutos,%	1,1	-4,5	2,6	1,7	1,6	1,5
Bruttokansantuote, mrd. euroa	241	233	242	250	259	269
Kuluttajahintaindeksi, muutos, %	1,0	0,4	1,2	1,4	1,5	1,6
Työttömyysaste, %	6,7	8,0	8,2	8,0	7,8	7,6
Työllisyysaste, %	72,5	71,2	71,0	71,5	71,8	71,9
Julkisyhteisöjen rahoitusjäämä, suhteessa BKT:een, %	-1,0	-7,7	-5,0	-3,9	-3,1	-2,7
Valtio	-1,2	-7,2	-4,4	-3,2	-2,5	-2,1
Paikallishallinto	-1,1	-0,4	-1,0	-1,1	-1,0	-1,0
Sosiaaliturvarahastot	1,4	-0,1	0,3	0,4	0,5	0,4
Rakenteellinen jäämä, suhteessa BKT:een, %	-1,7	-5,3	-3,6	-3,0	-2,6	-2,7
Julkisyhteisöjen bruttovelka, suhteessa BKT:een, %	59,2	70,2	72,8	74,3	75,3	76,0
Valtionvelka, suhteessa BKT:een, %	44,2	53,3	55,6	56,6	57,5	57,9
Tuotantokuilu, % potentiaalisesta tuotannosta ¹	1,0	-4,1	-2,4	-1,6	-0,7	-0,0

1) Arvioitu EU:n yhteisellä menetelmällä

Kuntatalous

Kuntatalouden näkymät ovat syksyllä 2020 poikkeuksellisen haastavat. Tilinpäätöstietojen mukaan kuntatalous jatkoi heikkenemistään vuonna 2019. Lisäksi yleinen taloudellinen kehitys kääntyi hienoiseen laskuun jo vuoden 2019 loppupuoliskolla ja vuoden 2020 alussa Suomeen levinnyt koronaviruspandemia ja sitä seuranneet hallituksen asettamat rajoitustoimet vaikuttivat voimakkaasti koko julkiseen talouteen ja kuntatalouteen sen osana. Hallitus on tukenut kuntia useilla toimilla vuoden 2020 aikana akuutista kriisistä selviämiseen. Tukitoimet ovat kohentaneet kuntatalouden tilaa merkittävästi vuonna 2020. Kuntatalouden haasteena on kuitenkin sopeutuminen kohti koronakriisin jälkeistä aikaa ja kohti normaalia rahoitusuraa.

Kuntatalouden suurin ongelma koronakriisin tuomien lisähaasteiden lisäksi on jo pitkään jatkunut tulo- ja menokehityksen rakenteellinen epäsuhta. Ikäihmisten määrän kasvu on jo monen vuoden ajan lisännyt palvelutarvetta ja sote-menoja, ja tämä kehitys tulee jatkumaan alkavalla vuosikymmenellä. Samanaikaisesti työikäisen väestön määrän pieneneminen heikentää veropohjaa. Demografinen muutos lisäksi eriyttää erikokoisten ja olosuhteiltaan erilaisten kuntien talouskehitystä.

Keväällä 2020 Suomeen levinnyt koronaviruspandemia sekä sitä seuranneet hallituksen maaliskuussa asettamat rajoitustoimet vaikuttivat merkittävästi koko julkiseen talouteen ja kuntatalouteen sen osana. Tilanne vaikutti kevään aikana voimakkaasti kuntien tehtäväkenttään, palvelujen tarpeeseen ja kysyntään sekä niiden tuottamisen tapaan. Samanaikaisesti kuntien verotulot putosivat, myynti- ja maksutulot vähenivät sekä sosiaali- ja terveydenhuollon menot kasvoivat kuntien ja sairaanhoitopiirien valmistautuessa koronapotilaiden hoitoon. Myös kiireetöntä hoitoa lykättiin osittain kuntien ja kuntayhtymien, osittain asiakkaiden toimesta.

Koronapandemian vaikutukset yksittäisiin kuntiin ovat olleet hyvinkin erilaisia johtuen muun muassa kuntien erilaisista tulo- ja menorakenteista, elinkeinorakenteista, palvelurakenteista, koronatapausten määrästä ja maantieteellisestä sijainnista. Työllisyyden ja yritystoiminnan näkökulmasta pandemian alkuvaiheessa keväällä 2020 vaikutukset kohdistuivat erityisesti kuntiin, joiden elinkeinorakenteessa palvelu-, logistiikka-, tapahtuma- ja matkailualan merkitys on suuri, toisin sanoen suuriin kaupunkikeihin sekä pienempiin matkailusta riippuvaisiin kuntiin.

Valtio on tukenut kotitalouksia, yrityksiä ja kuntia suoraan useilla toimenpiteillä vuoden 2020 aikana annetuissa lisätalousarvioissa. Tukitoimenpiteillä pyrittiin turvaamaan työllisyyden, taloudellisen toimeliaisuuden sekä peruspalvelujen järjestämisen edellytykset kaikissa kunnissa sekä huolehtimaan kunnille suunnatun tuen osalta siitä, että tuki kohdistuisi mahdollisimman hyvin juuri niihin kuntiin ja tehtäviin, joihin koronakriisi vaikutti voimakkaimmin.

Mittaluokaltaan merkittävien kuntiin kohdistuva toimenpide oli vuoden 2020 neljännessä lisätalousarviossa osoitettu, toisiaan täydentävistä toimenpiteistä muodostunut kuntien tukipaketti. Tukipaketin toimet kohdentuivat pääosin vuoteen 2020 ja se oli yhteensä noin 1,4 mrd. euroa.

Syksyn 2020 budjettiriihen yhteydessä hallitus päätti osoittaa kunnille lisätukea syksyn 2020 lisätalousarviossa. Peruspalvelujen valtionosuuksia korotetaan vielä 400 milj. eurolla ja sairaanhoitopiirien valtionavustusta 200 milj. eurolla. Lisäksi syksyn lisätalousarviossa osoitetaan 355 milj. euroa koronavirukseen liittyvien välittömien kustannusten, kuten testauksen, täysimääräiseen korvaamiseen. Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirille korvataan erikseen rajatestauksen edellyttämästä testauskapasiteetin nostosta ja analyysitoiminnasta aiheutuvat kustannukset enintään 200 milj. euroon asti.

Näiden merkittävien tukipakettien lisäksi kuntiin on kohdennettu useita muitakin tukitoimia vuoden 2020 aikana. Vuoden 2020 kuntatalouden tulos ja rahoitusasema ovatkin muodostumassa selvästi kevään 2020 kuntatalousohjelmassa esitettyä vahvemmaksi. Vahvistumisen taustalla ovat merkittävimpänä tekijänä hallituksen kuntataloutta vahvistavat tukitoimet peruspalvelujen järjestämisen turvaamiseksi ja kuntatalouden aktiiviteetin ylläpitämiseksi. Myös verotulojen kehitys on ollut keväällä ennustettua parempaa. Tukitoimien ansiosta kuntatalous vahvistuu selvästi poikkeuksellisen heikkoon viime vuoteen verrattuna, mutta toiminnan ja investointien rahavirta pysyy silti negatiivisena ollen noin -0,8 mrd. euroa.

Valtio turvaa peruspalvelujen järjestämistä jatkamalla kuntatalouden tukitoimia vuonna 2021. Peruspalvelujen valtionosuuksiin osoitetaan 300 milj. euron lisäys, josta 20 milj. euroa kohdistetaan harkinnanvaraisen valtionosuuden korotukseen, ja yhteisöveron jako-osuuden korotusta jatketaan vielä vuonna 2021. Lisäksi kuntakonsernien kertyneen alijäämän kattamiskauden väliaikaisella pidentämisellä koskevalla kuntalain muutoksella helpotetaan kaikkien kuntien tilannetta ja annetaan lisää aikaa talouden sopeuttamiselle.

Koronavirustilanteeseen välittömästi liittyvät kustannukset esimerkiksi testaukseen, jäljittämiseen ja potilaiden hoitoon liittyen korvataan kunnille täysimääräisesti. Tähän varataan vuonna 2021 yhteensä 1,66 mrd. euroa.

Ensi vuonna jatketaan peruspalveluiden kehittämistä pääministeri Sanna Marinin hallitusohjelman mukaisesti. Kuntien uusiin tai laajeneviin tehtäviin ja velvoitteisiin osoitetaan täysimääräinen rahoitus, jolloin uudistusten toteuttaminen ei vaikuta kuntataloutta heikentävästi.

Lähde: Kuntatalousohjelma, syksy 2020

Verotulojen ja valtionosuuksien kehitys

Valtionosuudet

Kuntien valtionapuihin osoitetaan yhteensä 12,4 mrd. euroa v. 2021. Valtionavut kasvavat vuoden 2020 varsinaiseen talousarvioon verrattuna n. 0,8 mrd. euroa. Laskennallisiin valtionosuuksiin ehdotetaan yhteensä 8,7 mrd. euroa, mikä on n. 0,6 mrd. euroa enemmän kuin vuoden 2020 varsinaisessa talousarviossa. Laskennallisista valtionosuuksista 7,7 mrd. euroa kohdistuu peruspalveluiden valtionosuuteen ja 1 mrd. euroa opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuuteen. Tämä kasvu ei kokonaisuudessaan vahvista kuntataloutta, vaan merkittävä osa kasvusta vastaa joko muiden tulojen vähennystä tai kustannusten kasvua. Valtion korvaus kunnille veroperustemuutoksista aiheutuvista verotulojen menetyksistä on 2,36 mrd. euroa.

Valtion ja kuntien väliseen kustannustenjaon tarkistukseen liittyen peruspalvelujen valtionosuus alenee 13,7 milj. euroa ja opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuus kasvaa 5,9 milj. euroa. Indeksikorotus (2,4 %) lisää peruspalvelujen valtionosuutta n. 174 milj. euroa ja opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuutta 17,3 milj. euroa. Peruspalvelujen valtionosuuteen ehdotetaan kertaluonteista 300 milj. euron lisäystä vuodelle 2021 kompensoimaan kunnille mm. koronavirustilanteesta aiheutunutta verotulojen alenemista. Tästä 20 milj. euroa kohdistuu valtionosuuden harkinnanvaraiseen korotukseen, jolloin harkinnanvaraisen korotuksen kokonaismäärä nousee 30 milj. euroon.

Edellä mainittujen valtionapujen lisäksi kunnille ja sairaanhoitopiireille korvataan täysimääräisesti koronaviirukseen liittyvät välittömät kustannukset, kuten testaus ja potilaiden hoito, niin kauan kuin tautitilanne ja hybridistrategian toimeenpano sitä edellyttävät. Tässä talousarvioesityksessä näihin toimiin ehdotetaan 1,66 mrd. euroa.

Hallitusohjelman mukaiset kuntien tehtäviä lisäävät toimenpiteet kasvattavat sekä kuntien toimintamenoja että valtionapuja. Valtion toimenpiteiden nettovaikutus kuntatalouteen on kuntataloutta vahvistava.

Vuoden 2021 talousarvioesityksessä kuntatalouteen kohdentuu merkittäviä uudistuksia mm. liittyen oppivelvollisuuden laajentamiseen ja maksuttomaan toiseen asteeseen sekä hoivahenkilöstön sitovaan vähimmäishenkilöstömitoitukseen. Uudistusten vaikutus kuntien talouteen nousee monissa tehtävissä asteittain. Kuntatalouden menot kasvavat merkittävästi vuoteen 2024 mennessä, joskin uusiin ja laajeneviin tehtäviin kunnat saavat 100 % valtionrahoituksen. Esimerkiksi hoivahenkilöstön sitovan vähimmäismitoituksen vaikutus v. 2021 on 53 milj. ja nousee 266 milj. euroon vuoteen 2024 mennessä. Oppivelvollisuuden laajentaminen ja maksuton toinen aste kasvattavat menoja 22 milj. euroa v. 2021 ja vuoteen 2024 mennessä taso nousee 129 milj. euroon. Hallituksen päätösperäiset pysyvät toimet lisäävät kuntatalouden menoja arviolta v. 2021

kokonaisuudessaan 370 milj. euroa ja yli kaksinkertaistuvat n. 790 milj. euroon vuoteen 2024 mennessä.

Kunnallisvero

Ansiotuloveroperusteisiin tehdään v. 2021 hallitusohjelman mukaisesti indeksitarkistus ansiotasoindeksin muutosta vastaavasti. Progressiivisen tuloveroasteikon euromääräisiä rajoja korotetaan ja sen arvioidaan pienentävän kunnallisveron tuottoa 60 milj. eurolla v. 2021. Työtulovähennyksen korotuksen arvioidaan pienentävän kunnallisveron tuottoa 72 milj. eurolla v. 2021 ja perusvähennyksen korotuksen 40 milj. eurolla v. 2021.

Asuntolainan korkovähennysoikeutta supistetaan hallitusohjelman mukaisesti. Vähennysoikeutta supistetaan vuosina 2021—2023 viisi prosenttiyksikköä vuodessa siten, että v. 2023 asuntolainan korkojen vähennyskelpoisuus poistuu kokonaan. Muutoksen arvioidaan lisäävän kunnallisveron tuottoa 5 milj. eurolla v. 2021.

Työsuhdematkalipun verovapaata osuutta korotetaan ja verotusta yksinkertaistetaan. Täyssähköautojen vapaan autoedun ja käyttöedun verotusarvoa alennetaan määräraikaisesti vuosina 2021—2025. Sähköautojen latausetu vapautetaan verosta määräraikaisesti vuosina 2021—2025. Työsuhdepolkupyöräetu säädetään verovapaaksi. Joukkoliikenteen osuus työsuhde-etuna tarjottavasta liikkumispalvelupaketista rinnastetaan verovapaaseen työsuhdematkalippuun. Liikenteen työsuhde-etujen muutosten arvioidaan pienentävän kunnallisveron tuottoa 7 milj. eurolla v. 2021.

Hallitus on antanut eduskunnalle esityksen listaamattomien osakeyhtiöiden henkilöstöantien verotusta koskevaksi sääntelyksi. Huojennuksen arvioidaan pienentävän kunnallisveron tuottoa 2 milj. eurolla v. 2021. Lisäksi vuosina 2020—2023 voimassa olevat irtaimen käyttömaisuuksien korotetut poistot vaikuttavat ajanjaksolla kunnallisverotuloja alentavasti. Muutoksen arvioidaan pienentävän kunnallisveron tuottoa 3 milj. eurolla vuoden 2021 osalta. Vuonna 2020 toteutetun verotuksen maksujärjestelyjen ehtojen huojennuksen seurauksena kunnallisverotulojen kertymää siirtyy vuodelta 2020 arviolta 98 milj. euroa vuosille 2021 ja 2022.

Yhteisövero

Hallitus antaa eduskunnalle talousarvioesitykseen liittyvän esityksen laiksi yritysten tutkimus- ja kehittämistoimintaan liittyvästä tutkimusyhteistyön lisävähennyksestä vuosina 2021—2024. Muutos ei aiheuta verotulomenetyksiä kunnille koska yhteisöveron jako-osuuksia ehdotetaan muutettavaksi siten, että esityksen verotulot kunnille on neutraali. Koronavirustilanteen vuoksi taloudellisiin vaikeuksiin ajautuneiden yritysten tilanteen helpottamiseksi v. 2020 voimaan tulleen maksujärjestelyhuojennuksen päättymisen arvioidaan kasvattavan valtion yhteisöverokertymää 4 milj. eurolla vuonna 2021.

Osana koronaviruspandemiaan liittyvää kuntien tukemisen toimenpiteiden kokonaisuutta kuntien osuutta yhteisöveron tuotosta korotettiin 10 prosenttiyksiköllä verovuodelle 2020. Yhteisöverokertymän jaksotuksesta johtuen muutoksen arvioidaan kasvattavan kuntien yhteisöveron tilityksiä vuonna 2021 edelleen n. 60 milj. eurolla. Yhteisöveron jako-osuuteen tehdään 10 prosenttiyksikön määräaikainen korotus edelleen vuodelle 2021. Tämän arvioidaan lisäävän kuntien yhteisöveron kertymää v. 2021 n. 510 milj. eurolla ja v. 2022 n. 40 milj. eurolla. Osana hallituksen työllisyystoimia varhaiskasvatismaksuja alennetaan nettomääräisesti vuositasolla 70 milj. eurolla. Kunnille tämä kompensoidaan korottamalla yhteisöveron jako-osuutta 2 prosenttiyksiköllä. Tämän arvioidaan lisäävän kuntien yhteisöveron kertymää

v. 2021 n. 102 milj. eurolla. Hallitus antaa eduskunnalle talousarvioesitykseen liittyvän esityksen laiksi tutkimus- ja kehittämistoiminnan lisävähennyksestä vuosina 2021—2024. Muutos ei aiheuta verotulomenetyksiä kunnille koska yhteisöveron jako-osuuksia ehdotetaan muutettavaksi siten, että esityksen verotuottovaikutus kunnille on neutraali. Koronaviruspandemian vuoksi taloudellisiin vaikeuksiin ajautuneiden yritysten tilanteen helpottamiseksi vuonna 2020 voimaan tulleen maksujärjestelyhuojennuksen päättymisen arvioidaan kasvattavan kuntien yhteisöverokertymää 4 milj. eurolla v. 2021.

Lähde: Valtion talousarvioesitys 2021

Hollolan kunnan talousarvion laadinnan perusteet

Päätökset ja asiakirjat talousarvion laadinnan pohjana

Talousarvion laadinnan pohjana on Hollolan valtuuston hyväksymä päivitetty kuntastrategia, talousarvion laadintaohjeet sekä talouden tasapaino-ohjelman linjaukset. Talousarvion tavoitteena on mahdollistaa strategisten linjausten toteutuminen pitkällä aikavälillä talouden tasapaino säilyttäen.

Talousarvion laadinnan pohjana on lisäksi huomioitu Suomen Kuntaliiton ja Valtionvarainministeriön kansantalouden ja kuntatalouden kehitysennusteet, verotuloennusteet ja valtionosuuslaskelmat sekä osin myös valtion talousarviopäätökset ja niiden vaikutukset kuntalouteen.

Koronan vaikutusten ennustamisen vaikeus on asettanut haasteita talouden suunnittelulle kuluvan vuoden aikana. Tilannekuvan muodostamiseksi järjestettiin talousseminaari valtuustolle 11.6.2020. Koronan vaikutukset toimintamenoihin ja -tuloihin ja varsinkin verotuloihin näyttivät tuolloin olevan merkittävät. Verotulojen romahdus, jota keväällä ennustettiin, ei näytä toteutuvan. Vaikutukset talouteen tulevat näkymään pitkällä aikavälillä. Valtion tukitoimien myötä talous on kuluvan vuoden osalta kääntynyt jopa alkuperäistä talousarviota parempaan. Koronan kokonaisvaikutuksia arvioidaan kuitenkin edelleen. Haasteena on talouskehityksen pitkäaikaisten negatiivisten vaikutusten arvioiminen.

Koronatilanteesta johtuvan verorahoituksen ennustamisen vaikeuden vuoksi päädyttiin ns. kaksivaiheiseen talousarvioraamitukseen. Talousarvion laadintaohjeet hyväksyttiin kunnanhallituksessa 22.6.2020 ja samalla linjattiin, että talousarvioraamia tullaan tarkastelemaan uudestaan syyskuussa 2020. Samanaikaisesti asetettiin työryhmä käymään läpi mahdollisia uusia tasapainottamistoimenpiteitä. Saman aikaisesti seurattiin päätöksien etenemistä valtion tukitoimien osalta kunnille ja sairaanhoitopiireille.

Käyttötalous

Hollolan kunnan toimintamenot vuonna 2020 ovat yhteensä 158,7 milj. euroa ja nousevat kuluvasta vuodesta n. 1,6%:ia. Henkilöstömenot kasvavat n. 1,5%. Toimintamenoissa sosiaali- ja terveysmenojen kasvu on kokonaisuutena 0,9%:ia eli 0,7 milj. euroa. Kasvussa on otettu huomioon kuluvan vuoden menojen arvioitu alhaisempi toteutuminen.

Toimintatulojen arvioidaan olevan n. 28,8 milj. euroa (+5,0%). Tulojen arvioidaan kasvavan ensi vuonna lähemmäs vuoden 2019 tilinpäätöksen tasoa. Tuloarviointiin liittyy kuitenkin poikkeuksellisen paljon epävarmuustekijöitä.

Toimintakate heikkenee kustannusten nousun seurauksena yhteensä n. 0,8%:ia kuluvan vuoden ennusteeseen nähden.

Verotulot

Verotulot koostuvat kunnallisverosta, yhteisöverosta ja kiinteistöverosta. Verotulojen arvioinnissa on käytetty Kuntaliiton kuntakohtaista veroennustekehikkoa. Verotulojen arvioidaan säilyvän lähes vuoden 2020 ennusteen tasolla. Voimassa olevaan talousarvioon nähden verotulot kasvavan 3,3 milj. euroa.

Verotulojen erittely, 1000 euroa

	TP 2019	TA 2020	TA 2021	Muutos-% 21/20
Kunnallisvero	83 879	84 000	86 500	3,0 %
Kiinteistövero	5 776	5 750	5 700	-0,9 %
Yhteisövero	2 949	3 200	4 000	25,0 %
Yhteensä	92 604	92 950	96 200	3,5 %

Kunnallisvero

Vuonna 2020 tuloveroprosentti on ollut 21 prosenttia. Vuodelle 2021 kunnallisvero on laskettu 21 tuloveroprosentin mukaan. Kunnallisveron tuotoksi vuodelle 2021 on arvioitu 86,5 milj. euroa, mikä on n. 3,0 % suurempi kuin vuoden 2020 talousarviossa.

Yhteisövero

Kuntien osuus yhteisöveron tuotosta on vuonna 2020 ollut 42,13 %. Kuntaryhmän jako-osuuden määräaikainen korotus jatkuu vuonna 2021. Jako-osuuden nostolla kompensoidaan kunnille koronasta aiheutuvia tulomenetyksiä ja menolisäyksiä sekä varhaiskasvatusmaksujen alentamista syksystä 2021 alkaen. Hollolan kunnan yhteisöveron tuotoksi vuonna 2021 on arvioitu 4,0 milj. euroa.

Kiinteistövero

Kiinteistöveron tuottoarvio vuodelle 2021 on n. 5,7 milj. euroa ja perustuu seuraaviin kiinteistöveroprosentteihin.

Kiinteistöveroprosentit verotuskohteittain eriteltynä:

	Hollola 2021	Raja-arvot 2020
Yleinen kiinteistövero- prosentti	1,15	0,93—2,00
Vakituinen asuin- rakennus	0,55	0,41—0,80
Muut kuin vakituiset asuinrakennukset	1,10	0,93—2,00
Rakentamaton rakennuspaikka	*)	2,00—6,00
Yleishyödyllinen yhteisö	0,00	0,00—2,00
Voimalaitos	*)	enintään 3,10

*) Jos veroprosenttia ei ole määrätty, kiinteistövero asuntotar-
koitukseen kaavoitetusta rakentamattomasta rakennuspai-
kasta sekä voimalaitoksista maksuunpannaan yleisen kiinteis-
töveroprosentin mukaan.

Valtionosuudet vuonna 2021

Kunnan valtionosuusrahoitus muodostuu kahdesta osasta: kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta ja opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain mukaisesta valtionosuusrahoituksesta. Valtionosuusjär-
jestelmän tavoitteena on kuntien vastuulla olevien jul-
kisten palveluiden saatavuuden varmistaminen koko
maassa kohtuullisella verorasitteella. Vuonna 2020 kun-
tien peruspalvelujen valtionosuudesta erotettiin vero-
kompensaatiot omaksi kokonaisuudeksi.

Valtion talousarvioesityksen mukaan hallitus antaa
eduskunnalle talousarvioesitykseen liittyvän esityksen
laiksi kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun
lain muuttamisesta siten, että kuntien peruspalvelujen
valtionosuusprosentti nousee 25,49 prosentista 25,67
prosenttiin vuonna 2021. Muutoksessa on otettu lisäyk-
senä huomioon 0,27 prosenttiyksikköä liittyen uusien ja
laajenevien tehtävien toteuttamiseen siten, että valtion-
osuus on 100 %

Hollolan kunnan vuoden 2021 valtionosuuksiksi on arvi-
oitu 43,0 milj. euroa. Valtionosuuden vähenevät 2,3 milj.
euroa kuluvan vuoden voimassa olevaan talousarvioon
nähdessä ja 4,0 milj. euroa vuoden 2020 ennusteeseen

nähdessä. Vähennys johtuu vuoden 2020 kertaluonteis-
esta koronatukipaketista ja veronmaksulykkäysten
kompensaation takaisinmaksusta. Lopulliset laskelmat ja
päätökset saadaan vasta vuoden 2021 lopussa.

Investoinnit

Taloussuunnitelmakauden 2021—2025 bruttoinvestoin-
nit ovat yhteensä 67 milj. euroa. Talonrakennusinvestoi-
nnit suunnitelmakaudella ovat n. 21,7 milj. euroa,
joista merkittävin Salpakankaan sosiaali- ja terveyskes-
kus sekä uimahallin peruskorjaus. Kunnallistekniikan, ve-
silaitoksen ja maa-alueiden osalta investointien arvioi-
daan olevan n. 44,5 milj. euroa. Kehätie valmistuu vuo-
den 2021 alussa, mutta kehätiehen liittyvään alue- ja ka-
turakentamiseen tarvitaan kuitenkin panostuksia vielä
vuosiksi eteenpäin mm. Nostavan logistiikka-alueen
osalta.

Talousarviovuoden bruttoinvestoinnit ovat yhteensä
17,0 milj. euroa, josta vesihuoltolaitoksen investointien
osuus on 3,1 milj. euroa, kiinteistöinvestointien osuus
6,5 milj. euroa ja kuntatekniikan investointien osuus 5,0
milj. euroa. Irtaimen omaisuuden investointeihin on li-
säksi varattu n. 0,3 milj. euroa. Investointimenoihin sisäl-
tyy myös 0,1 milj. euron rahoitusosuus kehätien raken-
tamiseen.

Rahoitus

Lainanotto

Korkea investointitaso jatkuu vuonna 2021 ja tulorahoit-
uksella pystytään kattamaan investoinneista n.54 %:ia.
Investointien rahoituksen osalta joudutaan turvautu-
maan vieraaseen pääomaan. Vierasta pääomaa tarvi-
taan investointien rahoituksen lisäksi lainojen lyhennyk-
siin. Vuonna 2021 lainoja lyhennetään 10,2 milj. euroa ja
pitkäaikaista lainaa otetaan 18,0 milj. euroa. Lainakan-
nan arvioidaan kasvavan n. 60,6 milj. euroon vuoden
2021 aikana ollen n. 2 607 euroa asukasta kohden.

Taloussuunnitelmakauden lopussa lainakannan arvioi-
daan kasvavan investointimenopaineiden vuoksi lähes
81,4 milj. euroon eli n. 3 595 euroon per asukas.

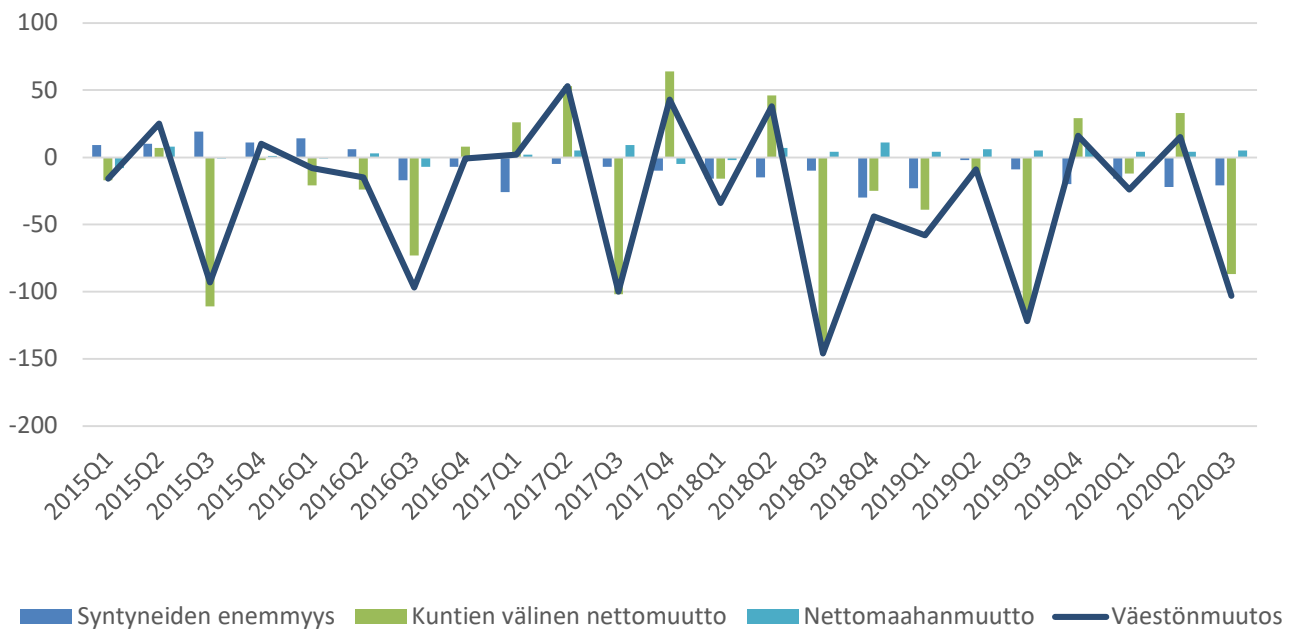
Väestö ja työllisyys

Väestön kehitys

Hollolassa oli syyskuun lopussa 23 297 asukasta, mikä on 113 henkilöä vähemmän kuin vuoden vaihteessa. Viime vuonna väkiluku pieneni 192 henkilöä edellisestä vuodesta. Väestön määrän kehityksen trendi on ollut laskeva vuodesta 2012 alkaen, jolloin Hollolassa asui 24 150

henkilöä. Kuolleisuus on ollut syntyvyyttä suurempaa vuoden 2016 syksystä alkaen. Myös vuoden 2020 kolmannella neljänneksellä kuntien välinen muuttoliike ja luonnollinen väestön muutos olivat negatiivisia. Kuntien välinen muuttoliike vähensi asukasmäärää 87 henkilöllä.

Hollolan väestönmuutokset neljännesvuosittain 2015–2020

Väestöennuste 2040

Syyskuussa 2019 tilastokeskus julkaisi uuden päivitetyn väestöennusteen. Väestöennusteen mukaan Hollolan väkiluku heikkenee vuosittain keskimäärin 0,6%:ia. Vuosina 2018 ja 2019 väestön muutos oli ennustettua heikompaa ollen n. -0,8%:ia vuodessa. Vuonna 2020 on väestön muutos ollut tähän asti -0,5 %:ia. Tilastokeskuksen ennusteen mukaan kunnassa on ensi vuonna 23 261 asukasta. Talousarvion ja taloussuunnitelman asukasmäärä-arvioissa ja siten tunnuslukujen laskennoissa on käytetty tilastokeskuksen väestöennustetta vuodelle 2040.

Työllisyys

Lomautusten purkautuminen kohentaa edelleen työllisyystilastoja, myös syyskuun osalta. Työttömien kokonaismäärässä on myös pientä laskua koko Päijät-Hämeen osalta. Hollolan työttömyysaste verrattuna viime vuoteen on korkea, mutta trendi on kuitenkin viime kuukausina ollut jo laskeva. Huolenaiheena on kuitenkin työttömyyden piteneminen, mikä näkyy työttömien määrän kasvuna, kun työttömyyttä on kestänyt yli vuoden. Koko maan työttömyysaste on 12%, kasvua viime vuoteen +3,4 yksikköä.

Työttömyysaste laskee kesästä edelleen niin työttömien kuin lomautettujen määrän vähenemisenä. Päijät-Hämeen työttömyysasteen keskiarvo on 14,6%. Kanta-Hämeen työttömyysasteen keskiarvo on 10,1%. Hollolan työttömien työnhakijoiden määrä on laskenut edellisestä kuusta, mutta lisäys viime vuoteen verrattuna on merkittävän suuri, kuten muissakin kunnissa alueella. Lomautettujen määrä laskee hitaasti, mutta muutos viime vuoteen verrattuna on erittäin suuri Hollolan osalta; Päijät-Hämeen alueella toiseksi suurin Lahden jälkeen. Nuorten osalta on nähtävissä pientä kohenemista työttömyysasteessa, mutta edelleen tilanne on heikko koko Päijät-Hämeen alueella. Nuorten työttömyysaste alueella on 18,7%.

Vaikka viime kuukausien työttömien määrän trendi on laskeva, on työttömyyspäivien määrän kertymä pitkäaikaistyöttömyyteen kasvanut yli sadalla työttömällä työnhakijalla viime vuoteen verrattuna Hollolassa. Kuntien työllisyyspalvelut saavat tällä hetkellä työttömien työnhakijoiden tiedot vasta vajaan kolmen vuoden työttömyyden jälkeen, joten henkilötasolla vastuu työllisyyden edistämisestä on edelleen TE-toimistossa tässä

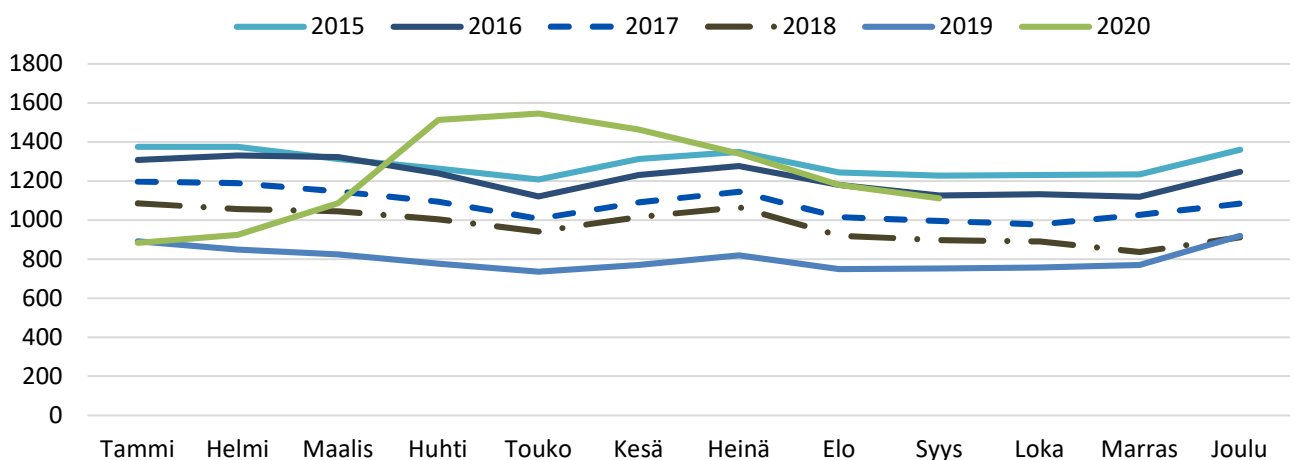
tilanteessa. Toki kunta voi luoda elinvoimaisempaa toimintaympäristöä, joka houkuttelee alueelle uusia yrityksiä, jotka työllistävät alueen työttömiäkin työnhakijoita. Haasteena valtion nykyisessä järjestelmässä onkin, että työtön saa henkilökohtaista palvelua vasta kun työttömyys on pitkittynyt, sen sijaan että panostettaisiin vahvaan alkuun työnhauussa.

Aktivointiaste mittaa eri palveluissa olevien työttömien asiakkaiden määrää. Aktivointiaste koostuu kaikista TE-toimiston palveluista. Syyskuussa palveluun ohjautuvien määrässä on havaittavissa pientä kasvua, mutta edelleen olemme jäljessä viime vuoden luvuista.

Trendi on edelleen kasvava hyvin pitkään työttömänä olleiden määrässä. Työllisyyspalvelujen toimesta on karotettu työttömyyden esteitä ja niitä on onnistuttu purkamaan kuluneina vuosina. Todellisen työkyvyn selvittelyssä on Päijät-Hämeessä haasteita, mikä vaatisi tiiviimpää yhteistyötä alueen sosiaali- ja terveyspalvelujen ja TE-toimiston kanssa, johon tähän mennessä ei ollut mahdollisuutta.

Kuntien työmarkkinatuen maksuosuus on edelleen selkeästi korkeampi kuin viime vuonna. Syyskuun osalta kunnalle tullessa laskussa näkyy edelleen heinä-elokuun vaihteessa haetun työmarkkinatuen osuuksia. Pandemian aiheuttama uusien työpaikkojen määrän lasku, vaikeuttaa entisestään pitkään työttömänä olleiden työllistymistä. Työllisyyspalveluissa tehdään jatkuvaa uusien asiakkaiden haastatteluja, ja työttömiä työnhakijoita pyritään saamaan työllistymistä ja työkykyä edistäviin palveluihin, niin hyvin kuin kunnan osalta voimme siihen vaikuttaa.

Työttömien määrä Hollolassa 2015—2020 kuukausittain

Henkilöstö

Hollolan kunnan organisaatio jakaantuu kolmeen eri palvelualueeseen: konsernipalvelujen palvelualue, hyvinvoinnin palvelualue ja elinvoiman palvelualue. Palvelualueet jakautuvat edelleen vastuualueisiin ja toimintayksiköihin.

Palvelualueiden välisestä tehtäväjaosta päättää kunnanhallitus. Palvelualueen sisäisten vastuualueiden ja toimintayksiköiden tehtäväjaosta ja työvoiman käytöstä päättää palvelualuejohtaja. Palvelualueiden välisestä työvoiman käytöstä päättää kunnanjohtaja.

Henkilöstömäärä syyskuun 2019 lopussa oli yhteensä 770, josta vakinaisen henkilöstön osuus oli 77 %. Henkilöstömäärän arvioidaan vakituisen henkilöstön osalta säilyvän samana kuin kuluvana vuonna. Määräaikaisten määrän arvioidaan vähentyvän mm. varhais- ja oppilasmäärien laskiessa.

Kunta-alalle saatiin vuonna 2020 uudet virkaehtosopimukset. Talousarviossa on varauduttu kuluvan vuoden

palkankorotusten palkkaperintöön sekä uuteen palkkatkaisuun yhteensä 2,6%:in korotuksella kuluvan vuoden tasoon. Henkilöstömenoja nostaa myös eläkemenoperusteisen KuEL maksun nousu.

Henkilöstön osalta on asetettu seuraavat tavoitteet vuodelle 2021:

1. Jatkuva arviointi ja kehittäminen

Tavoitetaso: kehitys- ja tavoitekeskustelut 100 %, CAF-arviointi osa-alueittain vuosittain

2. Työhyvinvointikysely

Tavoitetaso: > 4,75 (asteikko 1-6)

3. Sairauspoissaolot

Tavoitetaso: < 11 tpv

4. Lähtövaihtuvuus

Tavoitetaso: 2020 < 5,1 %

Henkilöstömäärä 31.12.	2019	30.9.2020	TA 2021
Vakinaiset	619	593	593
Määräaikaiset	137	177	177
Kaikki	756	770	770

Henkilöstömäärä 31.12.	2019	30.9. 2020	TA 2021
Hyvinvoinnin palvelualue	595	605	605
Elinvoiman palvelualue	104	101	101
Konsernipalvelujen palvelualue	32	26	26
Yhteensä	731	732	732
Työllistetyt	25	38	38
Yhteensä ml. työllistetyt	756	770	770

Osallistuva budjetointi

Kuntalain 22 §:n mukaan kunnan asukkailla ja palvelujen käyttäjillä on oikeus osallistua ja vaikuttaa kunnan toimintaan. Valtuuston on pidettävä huolta monipuolisista ja vaikuttavista osallistumisen mahdollisuuksista. Yksi keino osallistaa kuntalaisia on osallistava budjetointi,

joka on toimintatapa, jossa asukkaat otetaan mukaan yhteisiä verovarvoja koskevaan keskusteluun, suunnitteluun ja päätöksentekoon. Osallistuva budjetointi menetelmänä liittyy vahvasti kunnan uuteen yhteisö- ja osallisuusrooliin.

Osallistuvaan budjetointiin ei ole yhtä ainoa oikeaa menetelmää. Sitä voidaan toteuttaa monin eri tavoin.

Vuoden 2021 talousarvion ja käyttösuunnitelman laadinnassa palvelualueet kartoittavat kohteita, joissa voidaan ottaa kuntalaiset paremmin huomioon ja osallistamaan päätöksen tekoon ja toteutukseen. Kohteista

päätetään lopullisesti vuoden 2021 käyttösuunnitelman yhteydessä kunnanhallituksen ja valiokuntien päätösten perusteella.

3. Käyttötalousosa

Toimintamenot

Konsernipalvelujen palvelualue	82 910 300
- josta sosiaali- ja terveysterveyst	77 666 600
Hyvinvoinnin palvelualue	49 140 000
Elinvoiman palvelualue	25 708 600

Toimintatulot

Konsernipalvelujen palvelualue	1 428 300
Hyvinvoinnin palvelualue	3 506 100
Elinvoiman palvelualue	23 373 200

Kunnanhallitus

Kunnanhallituksen alaiseen toimintaan kuuluvat sekä konsernipalvelut että Hollolan kunnan sosiaali- ja terveyspalvelujen kustannukset, jotka on esitetty omana

vastuualueenaan. Lisäksi käyttöomaisuuden myyntitovit ja -tappiot on esitetty arviona kunnanhallituksen alaisena määräraha- ja tuloarviovarauksena.

Tuloslaskelma

	Tilinpäätös 2019	Talousarvio 2020	Talousarvio- esitys 2021	Muutos- %	Talous- suunnitelma 2022	Talous- suunnitelma 2023	Talous- suunnitelma 2024	Talous- suunnitelma 2025
Toimintatuotot	2 521 476	1 360 400	1 428 300	5,0 %	1 437 000	1 480 000	1 521 000	1 486 000
Myyntituotot	1 274 021	1 095 400	998 300	-8,9 %				
Maksutuotot	148	0	0	—				
Tuet ja avustukset	213 765	115 000	130 000	13,0 %				
Vuokratuotot	769 243	0	0	—				
Muut toimintatuotot	264 299	150 000	300 000	100,0 %				
Toimintakulut	-80 060 144	-82 487 500	-82 910 300	0,5 %	-83 949 400	-85 028 500	-86 032 000	-87 050 200
Henkilöstökulut	-2 925 056	-3 075 500	-2 961 400	-3,7 %				
Palvelujen ostot	-76 245 115	-79 054 700	-79 684 300	0,8 %				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-35 465	-40 300	-37 300	-7,4 %				
Avustukset	-153 658	-25 500	-2 500	-90,2 %				
Muut toimintakulut	-700 850	-291 500	-224 800	-22,9 %				
TOIMINTAKATE	-77 538 669	-81 127 100	-81 482 000	0,4 %	-82 512 400	-83 548 500	-84 511 000	-85 564 200
Rahoitustuotot ja -kulut	492	0	0	—	0	0	0	0
VUOSIKATE	-77 538 177	-81 127 100	-81 482 000	0,4 %	-82 512 400	-83 548 500	-84 511 000	-85 564 200
Poistot ja arvonalentumiset	61 333	-101 300	-103 000	1,7 %	-622 300	-575 000	-549 000	-548 500
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-77 476 844	-81 228 400	-81 585 000	0,4 %	-83 134 700	-84 123 500	-85 060 000	-86 112 700

Konsernipalvelut

Vastuhenkilö: Hallinto- ja talousjohtaja Turkka Rantanen

Tuloarviot ja määrärahat

Sitova TOIMINTAKATE

	Tilinpäätös 2019	Talousarvio 2020	Talousarvio-esitys 2021	Muutos-%
Toimintatuotot	1 198 647	1 210 400	1 128 300	-6,8 %
Toimintakulut	-4 908 781	-5 496 100	-5 243 700	-4,6 %
TOIMINTAKATE	-3 710 134	-4 285 700	-4 115 400	-4,0 %

Toiminnan kuvaus

Konsernipalveluiden palvelualueen tehtävänä on tarjota keskitetysti talouspalveluiden, kehittämisspalveluiden, henkilöstöpalveluiden, tietohallintopalveluiden sekä hallinto- ja viestintäpalveluiden tukipalveluja palvelualueiden johtamisen tueksi muille palvelualueille. Lisäksi konsernipalveluiden palvelualueen tehtäviin kuuluu tukea, ohjata, koordinoita ja seurata kunnan taloutta, hallintoa, henkilöstöpalveluita ja tietohallintoa keskitetysti.

Konsernipalvelut huolehtii myös tietyistä koko kuntaa koskevista asiantuntijatehtävistä (kuten vaalit, luottamushenkilöhallinto, kunnan talous, konserniohjaus, työnantajatehtävät, tietohallinnon kokonaisuus, laadunhallinta ja kehittäminen, markkinointi jne.)

Konsernipalveluiden palvelualue sisältää seuraavat vastualueet: hallinto- ja viestintäpalvelut, talouspalvelut, kehittämisspalvelut, henkilöstöpalvelut ja tietohallintopalvelut. Menoihin sisältyvät myös valtuuston, tarkastuslautakunnan ja keskusvaalilautakunnan alainen toiminta sekä maaseutupalvelut. Palvelualueetta johtaa hallinto- ja talousjohtaja.

Toimintaympäristö ja sen muutokset

Vuoden 2021 alusta aikaisemmin konsernipalveluiden alainen hyvinvointikoordinaattorin tehtävä on siirretty hyvinvointivaliokunnan alaiseksi toiminnoksi. Muita organisatorisia muutoksia ei sisälly talousarvioon.

Keskeinen toiminta-alue on talousarviovuonna pidettävät kuntavaalit ja uuden kunnanvaltuuston toiminnallinen perehdytys. Tähän toimintaan osallistuvat kaikki konsernipalveluiden toiminnot ja tavoitteena on luoda laadukkaat toimintaedellytykset tukemaan valtuustoa koko alkavan valtuustokauden ajaksi. Kunnanhallituksen 2.7.2020 hyväksymän osallisuusohjelman jalkautus on ulospäin näkyvää toimintaa, jolla pyritään lisäämään kuntalaisten tietämystä kunnallisesta hallinnosta sekä tukemaan heitä toimintaan osallistumisesta. Osallisuusohjelman muodostuminen eläväksi osaksi kunnan toimintaa on pitkäkestoinen projekti, jonka alkumetrit siis sijoittuvat vuoteen 2021.

Toiminnan painopisteet vuonna 2021 ovat tukipalvelujen tuottamisen lisäksi strategian mukaisia: mm. markkinointi- ja digitalisaatio-ohjelman toteutus, laadunhallinnan ja viestinnän kehittäminen, järjestöyhteistyön ja verkostoitumisen hyödyntäminen mm. kuntalaisten osallisuuden kasvattamiseksi, hyvinvointiohjelman toteuttaminen sekä henkilöstöohjelma ja työhyvinvointiohjelman mukaisten toimenpiteiden toteuttaminen. Lisäksi tiedonhallintalain veloitteiden täyttäminen ja sähköisen arkistoinnin kehittäminen ovat keskeisiä tehtäviä vuonna 2021.

Toiminnalliset tavoitteet

Näkökulma	Palvelujen Hollola	
Strategian tavoite	Tuotamme laadukasta palvelua ja hyvinvointia kuntalaisille	
Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)	Vastuutaho
Verkkolaskutuksen ja verkkomaksamisen edistäminen	Myyntilaskuissa verkkolaskujen osuuden nosto 40%:iin (nykytila 27,35%). Yksi uusi toteutettu verkkomaksamisen ratkaisu.	Laskentapäällikkö
Sähköisen arkistoinnin projektin jatkaminen	Yksi integraatio tai migraatio sähköiseen arkistoon (Visma) tehty sekä aineistojen digitointia jatketaan	Hallintopäällikkö ja tietohallintopäällikkö
Kehitämme toimintaamme ja palvelujamme asiakkaan/kuntalaisen osallisuutta hyödyntäen	Asiakaslähtöisten digitaalisen palveluiden kehittäminen (vähint. 1)	Tietohallintopäällikkö
Edistämme ja hyödynnämme digitalisaation mahdollisuuksia	Jatkamme prosessien automatisointia (vähintään 1/vuosi)	Tietohallintopäällikkö
Johdamme ja kehitämme henkilöstön osaamista suunnitelmallisesti	Osaamisen johtamisen toimintamallin käyttöönotto	Henkilöstöpäällikkö
Kehitämme henkilöstön valmiuksia toimia työyhteisössä	Työyhteisötaidot-koulutus koko henkilöstölle	Henkilöstöpäällikkö
Osallisuusohjelman jalkauttaminen	Suunnitelman mukaiset toimenpiteet on tehty.	Hallinto- ja talousjohtaja

Toimintaa kuvaavat tunnusluvut

	2019	2020	2021
Hallinto- ja viestintäpalvelut			
Avattujen asiakorttien määrä diaarissa	1 023	1 000	1 000
Kunnanhallituksen kokousten määrä	22	20	20
Kunnanhallituksessa käsiteltyjen asioiden määrä	293	280	280
Valtuuston kokousten määrä	6	6	6
Valtuustossa käsiteltyjen asioiden määrä	81	80	80
Viranhaltijapäätösten määrä	918	900	900
Valtuustoseminaarien määrä	4	4	4
Valtuustoaloitteiden määrä	9	5	5
Kuntalaisaloitteiden määrä	7	10	10
Kilpailutusten määrä Cloudiassa	28	25	25
Tietopalvelujen määrä / laskutetut	25	20	20
Arkistosta hävitettyjen asiakirjojen määrä kg	5 000	5 000	7 000
Talousohjelmat			
Ostolaskut (kpl)	9 954	10 007	10 000
Myyntilaskut (kpl)	10 114	10 079	10 000
Tietohallintopalvelut			
Työasemat (kpl)	1 240	1 390	1 418
Tukipyynnöt (kpl)	1 800	1 800	2 200

Sosiaali- ja terveystalvet

Vastuhenkilö: Kunnanjohtaja Päivi Rahkonen

Tuloarvot ja määrärahat

Sitova TOIMINTAKATE

	Tilinpäätös 2019	Talousarvio 2020	Talousarvio- esitys 2021	Muutos-%
Toimintatuotot	66 807	0	0	—
Toimintakulut	0	0	0	—
TOIMINTAKATE	-74 652 375	-76 991 400	-77 666 600	0,9 %

Toiminnan kuvaus

Kunnanhallituksen alaiseen toimintaan kuuluvat myös Hollolan kunnan sosiaali- ja terveystalvelujen kustannukset, jotka on esitetty omana vastuualueenaan.

Kunnanhallituksen vastuulla ovat Hollolan kunnan sosiaali- ja terveystalveluista aiheutuvat kustannukset. Talvelut ostetaan kokonaisuutena Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymältä eli kuntayhtymä tuottaa

kuntalaisille sosiaali- ja perusterveydenhuollon talvelut, sekä erikoissairaanhoidon, perusterveydenhuollon päi-
vystyksen ja ensihoidon talvelut ja myös ympäristöter-
veydenhuollon talvelut.

Kunnanhallituksen alaisiin sosiaali- ja terveystalveluiden
kustannuksiin sisältyvät maksusuudet myös aikaisem-
pina vuosina syntyneistä Hollolan ja Hämeenkosken kun-
nille siirtyneistä eläkevastuista.

Sosiaali- ja terveystalveluiden menojen kehitys

	Tilinpäätös 2019	Talousarvio 2020	Toteuma 2020 (1-9)	Talousarvio 2021	Muutos- %
Hyvinvointikuntayhtymän menot					
Perustalvelut	43 855,2	44 910,0	31 766,6	45 000,0	0,2 %
Akuutti 24	3 607,6	3 675,0	3 220,3	3 780,0	2,9 %
Ensihoito	771,6	1 070,0	832,9	1 100,0	2,8 %
Erikoissairaanhoido	25 333,3	26 091,4	19 007,1	26 500,0	1,6 %
Ympäristöterveydenhuolto	268,3	295,0	181,0	300,0	1,7 %
Yhteensä	73 836,0	76 041,4	55 007,9	76 680,0	0,8 %
Kunnan maksamat muut menot *	816,4	950,0	591,0	986,6	3,9 %
Menot yhteensä	74 652,4	76 991,4	55 598,9	77 666,6	0,9 %

* mm. eläkemenoperusteinen Kuel-maksu, Varhe-maksut, aikaisempien vuosien luottotappiot

Käyttöomaisuuden myyntivoitot ja -tappiot

Vastuhenkilö: Hallinto- ja talousjohtaja Turkka Rantanen

Tuloarviot ja määrärahat

Ei sitova

	Tilinpäätös 2019	Talousarvio 2020	Talousarvio- esitys 2021	Muutos-%
Toimintatuotot	1 256 021	150 000	300 000	100,0 %
Toimintakulut	-432 181	0	0	—
TOIMINTAKATE	823 840	150 000	300 000	100,0 %

Toiminnan kuvaus

Vastualueelle on budjetoitu pysyvien vastaavien hyödykkeiden myynneistä ja luovutuksista syntyvät myyntivoitot ja -tappiot. Käyttöomaisuuden myyntivoitot ja

-tappiot vaihtelevat vuosittain suuresti, minkä johdosta on perusteltua esittää ne omana ei valtuustoon nähden sitovana määräraha- ja tuloarviovarauksena talousarviossa.

Hyvinvointivaliokunta

Hyvinvoinnin palvelualue

Vastuhenkilö: Hyvinvointijohtaja Matti Ruotsalainen

Tuloarviot ja määrärahat

Tuloslaskelma

Sitova TOIMINTAKATE	Tilinpäätös 2019	Talousarvio 2020	Talousarvio- esitys 2021	Muutos- %	Talous- suunnitelma 2022	Talous- suunnitelma 2023	Talous- suunnitelma 2024	Talous- suunnitelma 2025
Toimintatuotot	4 044 137	3 506 100	4 024 600	14,8 %	3 896 700	3 879 700	3 849 700	3 799 700
Myyntituotot	1 845 146	1 777 500	1 795 100	1,0 %				
Maksutuotot	1 808 789	1 395 500	1 782 500	27,7 %				
Tuet ja avustukset	239 025	209 000	329 000	57,4 %				
Vuokratuotot	108 699	101 400	95 500	-5,8 %				
Muut toimintatuotot	42 477	22 700	22 500	-0,9 %				
Toimintakulut	-49 283 007	-49 140 000	-50 070 500	1,9 %	-50 218 900	-50 549 400	-50 841 900	-51 074 900
Henkilöstökulut	-23 783 747	-24 208 500	-24 878 200	2,8 %				
Palvelujen ostot	-11 947 722	-11 289 900	-11 242 700	-0,4 %				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 010 023	-1 118 500	-1 157 700	3,5 %				
Avustukset	-2 244 876	-2 276 000	-2 373 500	4,3 %				
Muut toimintakulut	-10 296 639	-10 247 100	-10 418 400	1,7 %				
TOIMINTAKATE	-45 238 870	-45 633 900	-46 045 900	0,9 %	-46 322 200	-46 669 700	-46 992 200	-47 275 200
Rahoitustuotot ja -kulut	122	0	0	—	0	0	0	0
VUOSIKATE	-45 238 748	-45 633 900	-46 045 900	0,9 %	-46 322 200	-46 669 700	-46 992 200	-47 275 200
Poistot ja arvonalentumiset	-715 667	-673 800	-653 600	-3,0 %	-771 200	-769 500	-271 500	-271 500
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-45 954 415	-46 307 700	-46 699 500	0,8 %	-47 093 400	-47 439 200	-47 263 700	-47 546 700

Toiminnan kuvaus

Hyvinvoinnin palveluilla tuetaan ja annetaan laaja-alaista ja monipuolista kasvatusta ja opetusta lapsille ja nuorille sekä vapaa-aikapalveluilla kohdistetaan ja tuetaan kaikkien kuntalaisten edellytyksiä osallistua ja kehittää omaa hyvinvointiaan sekä luoda edellytyksiä sosiaaliseen kasvuun ja yhteisölliselle toiminnalle lisäten hyvinvointia kokonaisvaltaisesti.

Hyvinvoinnin palvelut huolehtivat laadukkaasti varhaiskasvatuksesta, yleissivistävän koulutuksen, muiden kasvatus- ja opetuspalveluiden sekä vapaa-aikapalvelujen järjestämisestä lainsäädännön edellyttämällä tavalla sekä edellytyksien mukaan mahdollistamalla kuntalaisten omia toimintamahdollisuuksia.

Toimintaympäristö ja sen muutokset

Toiminnallisten muutosten osalta on vuosi 2020 tuonut hyvinvoinnin palvelualueelle merkittäviä muutoksia. Varhaiskasvatuksen ryhmäkokomitoitus ja subjektiivinen päivähoito-oikeus ovat palanneet aiempaan tasoon, mikä aiheuttaa jonkin verran muutoksia varhaiskasvatuksen palvelujen tuottamiseen. Lisäksi tulevan talousarviovuoden aikana tapahtuu konkreettisesti myös Hollolan osalta käänne lapsimäärissä selvästi alaspäin, mikä tulee tuottamaan oman toiminnallisen haasteensa palvelujen järjestämiselle ja sen organisoinnille. Osana

talousarviovalmistelua on arvioitu myös mahdollisia säästömahdollisuuksia ja niiden edellytyksiä. Arviot toiminnallisten säästöjen toteutettavuudesta eivät anna tässä vaiheessa riittäviä edellytyksiä tuottaa johdonmukaista esitystä, jolloin rakenteellisista palveluiden sopeutustoimista on tässä yhteydessä pidättäydytty. Tästä syystä talousarvion osalta hyvinvointivaliokunnan esitys ei ole täysin kunnanhallituksen edellyttämässä raamissa. Lisäksi talousarvioesitykseen sisältyy hyvinvointikoordinaattorin tehtävän ja resurssin siirtyminen konsernipalveluiden alaisuudesta vapaa-aikapalvelujen alaisuuteen 1.1.2021 alkaen. Kokonaisuudessaan hyvinvoinnin palvelutarjonta ja edellytykset palvelujen tuottamiseen säilyvät nykyisellä tasolla.

Toiminnalliset tavoitteet

Näkökulma	Työn Hollola	
Strategian tavoite	Mahdollistamme ja kehitämme edellytyksiä monipuoliselle yritystoiminnalle ja työllistymiselle	
Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)	Vastuutaho
Palvelusetelin käyttö	Käytettyjen palvelusetelien lukumäärä: - tavoitetaso > 80 - lähtötaso 72	Varhaiskasvatuspäällikkö

Näkökulma	Tekemisen Hollola	
Strategian tavoite	Vahvistamme osallisuutta ja yhteisöllisyyttä järjestöjen sekä yhteisöjen kumppanina.	
Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)	Vastuutaho
Toimimme yhteistyössä ja haemme kumppanuuksia keskeisten hyvinvoinnin, terveydenedistämisen ja elinvoiman tavoitteiden saavuttamiseksi.	Toteutuneet yhteistyömallit /sopimukset: - tavoitetaso > 3 - lähtötaso 3 (4H-Yhdistys, Hollolan nuorisoseura, Hollolan Kotiseutuyhdistys)	Vapaa-aikapäällikkö
Mahdollistamme ja tuemme tapahtumia ja omaehtoisen toiminnan muotoja.	Vastikkeellisena jaettavien toiminta- ja tapahtuma-avustusten määrä hollolalaisille yhteisöille: - tavoitetaso > 119 000 euroa - lähtötaso 109 000 euroa Eri käyttäjien varaamien vuorojen määrä: - tavoitetaso > 12 500 kertaa/vuosi - lähtötaso 12 500 kertaa/vuosi	Vapaa-aikapäällikkö

Näkökulma	Palvelujen Hollola	
Strategian tavoite	Tuotamme laadukasta palvelua ja hyvinvointia kuntalaisille	
Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)	Vastuutaho
Yhteisöllisen kirjaston toiminnan vakiinnuttaminen.	Yhteisöllisen kirjaston käyntimäärät palveluittain (asiointipiste, kirjaston palvelupiste, tapahtumatori), toiminta alkanut 18.6.2020: - tavoitetaso 215 000 - lähtötaso kirjaston kokonaiskävijämäärä 189 217 v 2019	Vapaa-aikapäällikkö
Kehitämme toimintaamme ja palvelujamme asiakkaan/kuntalaisen osallisuutta tukien.	Asiakasfoorumien järjestäminen yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa: - tavoitetaso >5/vuosi - lähtötaso 2/v	HYVA-johtoryhmä
Arvioimme palveluitamme säännöllisesti ja kehitämme palveluja saadun palautteen pohjalta.	Säännöllinen palautteen kerääminen laaditun suunnitelman mukaisesti: - tavoitetaso > 8 (asteikolla 1-10) - lähtötaso: varhaiskasvatuksen maakunnallisessa arvioinnissa huoltajat antoivat arvosanan 8,5.	HYVA-johtoryhmä
Edistämme ja hyödynnämme digitalisaation mahdollisuuksia.	Kirjaston omatoimikäytön mahdollistavien sopimusten määrä: - tavoitetaso > 3000 sopimusta - lähtötaso 2000 sopimusta Digitaalisten palvelujen ja välineiden määrän kasvu: - tavoitetaso: nykytilan parantaminen - lähtötaso: palveluiden sähköistäminen aloitettu	HYVA-johtoryhmä
Tarjoamme lapsen kehitystä tukevat, oikea-aikaiset palvelut.	Tuntikehys yli valtakunnallisen keskitason: - tavoitetaso > 1,9 vvh - lähtötaso 1,91 vvh (2624 opp. 1.1.-31.7.2019) ja 1,92 vvh (2613 opp. 1.8.-31.12.2019) Varhaiskasvatuspaikka järjestyy kaikille tarpeen mukaisesti: - tavoitetaso: pidetään olemassa oleva taso muuttuvista teki- jöistä huolimatta - lähtötaso: järjestyy asiakkaan tarpeen mukaisesti <15 pv.	HYVA-johtoryhmä
Panostamme varhaiseen puutumiseen ja tuen oikea-aikaiseen antamiseen.	Varhaiskasvatuksen, esi- ja perusopetuksen lapsen/oppilaan tuen asiakirjat ovat ajan tasalla ja tukitoimet toteutuvat suunnitellusti: - tavoitetaso: 1) esi- ja perusopetus 100 % Koski-tiedonannossa 2) varhaiskasvatuksen asiakirjat käsitelty kehityksen ja oppimisen tuen tiimissä (KOT) suunnitellusti toimintakauden aikana. 3) Jatko-opintopaikan saaneiden määrä 100% - lähtötaso: 1) Koski-tiedonanto aloitettu 2) KOT:t ovat toteutuneet 9/9 vuonna 2019 3) Jatko-opintopaikan saaneiden määrä 99%	HYVA-johtoryhmä

Toimintaa kuvaavat tunnusluvut

	Toteuma 2019	Ennuste 2020	Tavoite 2021
VARHAISKASVATUSPALVELUT			
Varhaiskasvatus			
0-6 v:n ikäluokka yht. 31.12	1 576	1 651	1 516
- joista kunnan tuottamassa päiväkotihoidossa	651	665	640
- joista kunnan tuottamassa perhepäivähoidossa	62	62	64
- joista kunnan tukemassa yksityisessä päivähoitossa	160	205	155
- palvelusetelillä	72	75	80
- yksityisen hoidon tuella	95	80	75
- joista esiopetuksessa	289	282	280
- joista esiopetuksen lisäksi päivähoitossa	201	201	210
Kotihoidon tuki			
Tuen saajia, keskimäärin / vuosi	246	250	230
Lapsia tuen piirissä, keskimäärin / vuosi	344	350	320
Kotihoidon tuki / tuensaaja / vuosi	3 936	3 900	3 900
YLEISSIVISTÄVÄ KOULUTUS			
Perusopetus			
Lapsia perusopetuksessa	2 596	2 600	2 550
Lapsia koululaisten iltapäivätoiminnassa	208	190	200
MUUT KASVATUS- JA OPETUSPALVELUT			
Wellamo-opisto, opetustunteja	10 498	10 498	10 498
VAPAA-AIKAPALVELUT			
Kirjastopalvelut			
Lainausten määrä	285 150	270 000	255 000
Kävijöiden määrä	189 217	200 000	215 000
Kirjaston normaali aukioloaika (tuntia / vko)	76	75	
- omatoimiaika (tuntia/vko)			184
- kirjastoauto (tuntia/v/keskimäärin), 60 pysäkkiä			850
- palveluaika (tuntia/vko)			70
Nuorisopalvelut			
Nuorisotyön piiriin kuuluvien ikäluokka (0-28 vuotiaat)/lkm	7 213	7 200	7 030
Liikuntapalvelut			
Uimahallin kävijämäärä (käyntikertojen lukumäärä)	146 314	80 000	140 000
Uimakoulutoimintaan osallistuvien lukumäärä	110	200	200

Elinvoimavaliokunta

Elinvoiman palvelualue

Vastuhenkilö: elinvoimajohtaja Heli Randell

Tuloarviot ja määrärahat

Tuloslaskelma (sis. Vesihuoltolaitos)

	Tilinpäätös 2019	Talousarvio 2020	Talousarvio- esitys 2021	Muutos- %	Talous- suunnitelma 2022	Talous- suunnitelma 2023	Talous- suunnitelma 2024	Talous- suunnitelma 2025
Toimintatuotot	22 883 422	22 676 000	23 373 200	3,1 %	23 965 500	23 712 700	24 174 600	24 903 400
Myyntituotot	9 240 137	9 377 300	9 843 100	5,0 %				
Maksutuotot	1 191 830	369 000	372 000	0,8 %				
Tuet ja avustukset	405 628	383 000	438 500	14,5 %				
Vuokratuotot	11 860 190	12 397 700	12 570 600	1,4 %				
Muut toimintatuotot	185 637	149 000	149 000	0,0 %				
Valmistus omaan käyttöön	70 450	50 000	50 000	0,0 %	50 000	50 000	50 000	50 000
Toimintakulut	-23 525 669	-25 669 900	-25 708 600	0,2 %	-26 298 500	-25 203 600	-26 148 800	-25 820 800
Henkilöstökulut	-5 177 794	-5 447 800	-5 404 500	-0,8 %				
Palvelujen ostot	-12 742 061	-14 307 900	-13 193 800	-7,8 %				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 376 233	-3 367 900	-3 425 500	1,7 %				
Avustukset	-1 333 760	-1 517 000	-1 552 000	2,3 %				
Muut toimintakulut	-895 821	-1 029 300	-2 132 800	107,2 %				
TOIMINTAKATE	-571 798	-2 943 900	-2 285 400	-22,4 %	-2 283 000	-1 440 900	-1 924 200	-867 400
Rahoitusuotot ja -kulut	-327 789	-319 300	-327 700	2,6 %	-329 300	-335 900	-344 400	-351 500
VUOSIKATE	-899 587	-3 263 200	-2 613 100	-19,9 %	-2 612 300	-1 776 800	-2 268 600	-1 218 900
Poistot ja arvonalentumiset	-8 337 411	-7 382 600	-8 929 200	20,9 %	-9 784 900	-9 815 200	-11 230 800	-10 960 600
Satunnaiset tuotot ja -kulut	787 152	0	0	—				
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-8 443 948	-10 645 800	-11 542 300	8,4 %	-12 397 200	-11 592 000	-13 499 400	-12 179 500

Elinvoiman palvelualue ilman vesihuoltolaitosta

Sitova TOIMINTAKATE

	Tilinpäätös 2019	Talousarvio 2020	Talousarvio- esitys 2021	Muutos-%
Toimintatuotot	18 648 187	18 276 000	18 672 600	—
Valmistus omaan käyttöön	70 450	50 000	50 000	—
Toimintakulut	-21 263 150	-23 142 000	-23 181 300	0,2 %
TOIMINTAKATE	-2 544 514	-4 816 000	-4 458 700	-7,4 %

Toiminnan kuvaus

Elinvoiman palvelualue edesauttaa monipuolisten asumismahdollisuuksien syntymistä ja huolehtii yritysten toimintaedellytysten kehittämistä. Palvelualue tuottaa elinkeinoelämän tarvitsemat maankäytön ja kunta-tekniikan palvelut, huolehtii osaltaan joukkoliikenteen suunnittelusta ja asuntotoimen viranomaistehtäväjärjestelystä ja vastaa rakennusvalvonta- ja ympäristönsuojeluviranomaisen palveluiden järjestämisestä. Lisäksi palvelualue huolehtii työllisyysasioista sekä päiväkotien ja koulujen ruoka- ja siivouspalveluista.

Palvelualue toimii elinvoimavaliokunnan ohjauksessa tuottaen tehokkaita, taloudellisia ja asiakaslähtöisiä palveluita pääasiassa kuntalaisille. Palvelualue koostuu viidestä vastuualueesta: kehitys- ja kaavoituspalvelut (kaavoitus, maaomaisuuden hallinta ja paikkatieto), kunta-tekniikka, rakennusvalvonta ja ympäristönsuojelu, vesihuoltolaitos sekä ruoka- ja siivouspalvelut. Suoraa elinvoimajohtajan alaisuudessa sijaitsee asiantuntijaorganisaatio, joka koostuu elinkeino-, työllisyys- ja joukkoliikennepalveluista. Lisäksi vastuualueen käyttötaloudessa on varattu budjetti kunnan kiinteistöasioiden hoitoon (pl investoinnit, jotka tilataan erikseen). Työt tilataan Hollolan Tilapalvelut Oy:ltä.

Toimintaympäristö ja sen muutokset

Vuoden 2020 aikana hyväksyttiin Parinpellon asuinalueen asemakaava, jossa on 34 uutta omakotitonttia. Vuonna 2021 painotus on kuntakeskuksen ja Nostavan maankäytön suunnittelussa sekä Kukkilan Sorvasen asuinalueen asemakaavoituksessa. Kaavoitukseen liittyen suurimmat panostamistoimenpiteet näkyvät kuntakeskuksen, virastokorttelin ja Nostavan kehittämistarpeena. Kaavoitusprojektit etenevät kaavoitusohjelman mukaisesti.

Vuonna 2020 raakamaanhankintaa tehtiin pääosin Nostavan ja kehätien tuntumasta. Maanhankintaa jatketaan vuonna 2021 tulevaisuuden kasvusuunnilta erityisesti tavoitellen Kukkilan, Nostavan ja uuden valtatie 12 varren keskeisiä alueita. Maanhankinnan tavoitteellisuus on esitetty valtuustoon sitovissa tavoitteissa.

Rakennusvalvonnassa panostetaan lupien lyhyisiin käsittelyaikoihin ja sujuvaan asiakaspalveluun mm. aluejaon avulla ja sähköisen asiointin käyttöastetta nostamalla. Lupamäärissä korjausrakentamisen luvat tasaavat mahdollista uudisrakentamisen määrän vähenemistä. Rakennusvalvonta osallistuu kunnan sähköisen arkistoinnin käyttöönottoon, toteuttaa paperiarkiston digitointia ja selvittää arkistoaineiston sähköisen myyntipalvelun käyttöönottoa lähivuosille. Talouden tasapaino-ohjelman mukaisesti koko kunnan laajuinen rakennustietojen kiinteistöveroselvitys käynnistetään ostopalveluhankintana 2021 alussa.

Ympäristönsuojelussa nykyiset asioiden sähköisen käsittelyn vaatimukset edellyttävät sähköisen tiedonhallinnan kehittämistä edelleen. Vesistötyötä jatketaan toteuttamalla Hollolan vesistövisio 2025 – ohjelman toimenpiteitä. Ympäristönsuojelun edistämistehtävissä jatketaan 2020 käynnistyneitä hankkeita, joita toteuttamalla edistetään myös osallistamista ja verkostoitumista elinympäristöön liittyvissä toimenpiteissä. Talouden tasapaino-ohjelman mukaisesti vesihuoltoon liittymättömien kiinteistöjen liittymistä edistetään vesihuoltolaitoksen ja ympäristönsuojelun yhteisellä projektilla, johon kohdistetaan määräaikaisena lisäresurssina 1 htv työpanos. Projekti edellyttää ympäristönsuojelulta suurta työpanosta lähivuotina, mikä voi lisäresurssista huolimatta aiheuttaa poikkeavaa priorisointitarvetta ja työjärjestelyjä ympäristövalvonnassa.

Kuntatekniikan investointiohjelmassa on varauduttu mm. uudiskohteiden toteutukseen ja vanhojen kohteiden peruskorjauksiin sekä Rantatien kevyen liikenteen väylän toteuttamiseen kirkonkylän ja Pyhäniemen välillä yhdessä Uudenmaan ELY-keskuksen kanssa. Lisäksi ohjelmassa on katu yhteyden toteuttaminen Nostavan eritasoliittymän ja suunnitellun logistiikka-alueen välille. Ulkoilu-/luontoreittien kehittämistyö jatkuu kuntalaisten arkiliikkumisen lisäämiseksi. Katuvalaistuksen elohopeasta luopuminen etenee ja tavoitteena on, että valaistus on uusittu energiaa säästäviin valaisimiin vuoden 2021 loppuun mennessä. Katujen ja yleisten alueiden

kunnossapito jatkuu yksityisen urakoitsijan Viherpalvelut Hyvönen Oy:n toimesta. Eteläisen kehätien valmistuttua vuoden 2020 lopulla, Ala-Okeroistentie ja nykyinen valtatie 12 siirtyvät kunnalle, mikä näkyy hoidettavan alueen merkittävänä kasvuna.

Elinkeinopalvelun tekemisen keskiössä on yritysalueiden ja tyhjien, kunnan omistuksessa olevien tonttien näkyyden ja houkuttelevuuden lisääminen (sijoittujanäkökuuma) ja myynti yhdessä Ladecin asiantuntijaorganisaation kanssa. Valmiiden toimitilojen, erityisesti vuokrauskysyntä on noussut ja kunnalla ei ole omia tarjottavia tiloja. Yksityiset toimijat ovat kuitenkin saaneet tiloihinsa useita mielenkiintoisia yrityksiä. Covid19 pandemian johdosta keväällä 2020 elinkeinotyön päätarkoituksiksi muuttui yritysten selviytymisessä ja hengissä pysymisessä auttaminen ja vaikuttava tiedottaminen saatavilla olevista apu-, tuki- ja rahoituskanavista.

Hollola on mukana työ- ja elinkeinoministeriön organisoimassa Lahden seudun työllisyyden kuntakokeilussa, jonka alku on siirtynyt tammikuulle 2021 pandemian takia. Kokeilun myötä työllisyyspalvelut toteuttavat lakia julkisesta työvoima- ja yrityspalveluista ja työttömyysturvalakia, joiden perusteella vastataan kaikkien alle 30-vuotiaista työttömien työnhakijoiden, kaikkien maahanmuuttajataustaisten työttömien työnhakijoiden ja työmarkkinatuen piirissä olevien aikuisten työttömien työnhakijoiden työttömyysturvasta ja työllistämisen palveluista.

Nuorten työllistämisen ja työkokemuksen lisääminen ovat keskiössä myös vuonna 2021. Työ käynnistyi aktiivisesti vuoden 2020 aikana, jolloin käytettiin 170 kesätyöseteliä. Osa kesätyöseteleistä käytöstä toteutettiin yhteistyössä Hollolan 4H-yhdistyksen kanssa.

Työllisyyspalveluissa on raportoitu vuoden 2020 aikana koronapandemian vaikutuksista työmarkkinatuen kuntaosuuteen, joka on muuttunut suuntansa ja kasvaa. Kuntaosuus on ollut vahvassa laskussa viimeiset neljä vuotta. Tämä seikka oli huomioitu vuoden 2019 talouden tasapaino-ohjelman tavoitteissa. Tähän on tehty muutos vuosien 2021-2022 osalta. Tavoitteena on saavuttaa vuonna 2023 sama kuntaosuuden säästötavoite kuin vuoden 2019 ohjelmassa oli suunniteltu.

Ruoka- ja siivouspalveluiden vastuualue noudattaa tehostettua toimintasuunnitelmaa, jossa budjetti on sopeutettu ja sopeutetaan talouden tasapainottamishojelman mukaisesti. Vuoden 2021 budjetti on laadittu niin, että sisäistä tulouttamista ei synny. Vastuualueella on eläköitynyt ja eläköityy useita henkilöitä, jolloin henkilöstön vaihtuvuuden vaikutus toimintaan on minimoitava.

Hollolan Tilapalvelu Oy toteuttaa Salpakankaan sosiaali- ja terveyskeskuksen hankkeen rakennuttamista, hanke valmistuu syksyllä 2021. Hollolan Tilapalvelu Oy osallistuu myös kunnanviraston kiinteistön kehittämiseen ja korvaavien toimitilojen suunnitteluun ja organisointiin, sekä toteuttaa uimahallin tarveselvityksen ja

hankesuunnitelman valmistelun vuoden aikana. Muilta osin Hollolan Tilapalvelu Oy toteuttaa valtuuston hyväksymää rakentamishjelmaa 2021, jossa investoinnit ovat 6,47 milj. euroa ja PTS-korjaukset 875 400 euroa.

Terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen on huomioitu Elinvoiman palvelualueen toiminnallisissa tavoitteissa. Lähtökohtaisesti palvelualueen perustyöllä varmistetaan toimivat ja turvalliset asumisen ja yrittämisen perusteet. Vaikuttamiskeinoja ovat kaavoitus, maapolitiikka, alueiden hoito ja kunnossapito sekä investoinnit.

Joukko- ja palveluliikenteen kehittäminen on todettu kunnan strategiassa (asumisen Hollola) mm. matkustajamääriä lisäämällä. Tavoitteeseen pyritään Hollolan linjojen palvelutasotarkistuksin osana Lahden seudun runkolinjastouudistusta tihentämällä päärunkolinjojen vuorovälejä ja varmistamalla sujuvat vaihdolliset jatkoyletydet Salpakankaalla. Päällekkäistä vuorotarjontaa karsitaan osana kunnan talouden sopeuttamistoimia. Toimenpiteet ajoittuvat vuosille 2021 ja 2022. Koronavaikutuksiin ei ole varauduttu liikennepalvelujen lipputulovarvioissa enää vuodelle 2021.

Vuoden 2021 talousarvioon sisältyy vuoden 2019 talouden tasapainosuunnitelmasta seuraavat lisäpanostukset: keskustan visualisointi/keskustan kehittäminen (20.000 e), rakennusvalvonnassa sähköisten palveluiden käytön lisääminen (60.000 e) ja kiinteistöveroprojekti (100.000 e).

Kesä-syyskuussa 2020 kunnassa oli käynnissä talouden tasapainotyö. Palvelualueella on tehty arviota tasapainotyöryhmän esityksen kulukarsintojen ja tulolisäysten sisällyttämistä vuoden 2021 talousarvioon. Em. toimenpiteet ovat mukana talousarviossa 2021 seuraavasti: joukkoliikenteen tiivistäminen ja tehostaminen (-50.000 e) ja vesihuoltoon liittymättömien kiinteistöjen liittymisen edistämiprojekti, johon kohdistetaan määräaikaisena lisäresurssina 1 htv työpanos (-50.000 e). Projektin tuloarvio seuraavan 10 vuoden aikana on +200.000 e. Tasapainotyöryhmän esityksestä talousarvioon sisältyy ruoka- ja siivouspalveluiden sekä työllisyyspalveluiden yhteistyön tiivistymisestä johtuvia henkilöstösäästöjä (-40.000 e).

Henkilöstön osalta talousarvioon sisältyy liikunta- ja leikkipaikkojen kunnossapidon ja hoidon henkilöstöresurssin väheneminen 2 htv (-61.000 e), josta seurauksena liikunta- ja leikkipaikkojen hoitotaso laskee ja määrä vähenee. Kuluneen vuoden aikana kaksi viimeiseksi rekrytoitua liikuntapaikkahoitajaa ovat irtisanoutuneet ja uusien rekrytointi on haastavaa. Elinvoiman palvelualueen toimistosihteerin on siirtynyt konsernipalveluihin 1.9.2020 alkaen, toimistosihteerin paikkaa ei täytetä.

Talousarvioon sisältyy hankerahaa +40.000 e. Hankerahan tarve on noussut erittäin ajankohtaiseksi, kun koronaviruksen seurauksena valtio on laittanut liikkeelle erityisesti elinympäristöön (viheralueet, puistot, reitit) liittyvää rahoitusta. Hankkeissa vaaditaan kunnilta omarahoitussuutta. Virastokorttelin kehittämiseen ja eteenpäin viemiseen on varauduttu noin 50.000 euron panostuksella. Raha oli varattu vuoden 2020 talousarvioon, mutta tarve on siirtynyt vuodelle 2021.

Työntekijöiden jaksaminen, tehokkuus ja pysyminen on suuri riski. Organisaatio on pieni, asiantuntijuus on yksittäisten työntekijöiden harteilla ja työmäärät eivät vähene. Tämän asian hallitsemisessa on suuri rooli esimiehillä. Työntekijöillä ja esimiehillä on yhteinen haaste siitä, miten työn mielekkyyttä ja työniloa saadaan kehitettyä. Jaksamiseen voidaan vaikuttaa mm. uusilla toimintatavoilla, osaamisen kehittämällä ja resurssien lisäämisellä ostopalveluna.

Toiminnalliset tavoitteet

Näkökulma	Työn Hollola	
Strategian tavoite	Mahdollistamme ja kehitämme edellytyksiä monipuoliselle yritystoiminnalle ja työllistymiselle	
Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)	Vastuutaho
Hyödynnämme vahvasti VT12 valmistumista ja Hollolan logistista sijaintia vetovoimatekijänä markkinoinnissa.	2-3- yritystontin myyntiä tai vuokrausta/vuosi ja varauksia/tavoitteellisia neuvotteluja käynnissä >5 Markkinavuoropuheluita / rakentajien, investorien ym. yhteistyö- kumppaneiden kanssa teemallisia tapahtumia 1-2 Tavoitteena uudet sijoittumishankkeet.	Elinkeinopäällikkö
Yritysten kasvu-/kehittämisaapu (Ladec + elinkeinopalvelut), työvoiman saatavuuden parantaminen ja Hollolan kiinnostavuuden lisääminen työssäkäyntikuntana	Ladec-yhteistyö, perustamis- ja kehittämispalvelut, yritys-, oppilaitos-, ym. sidosryhmä ja hankeyhteistyö. Elinvoimakahvit ja teematilaisuudet >4. Oppilaitos/yritystilaisuuksia >2 ja hankeosallistumisia >1. Tavoitteena työpaikkojen lisäys ja yritysten toimintaedellytysten parantaminen.	Elinkeinopäällikkö
Lisäämme yhteistyötä yritysten kanssa mm. kuntalisän markkinointi.	Työttömyysaste alle 5% vuonna 2023, vuodelle 2021 tavoite 6,5%. Toteuma 6/2020 KA 11,6% (korona).	Työllisyysvastaava

Näkökulma	Asumisen Hollola	
Strategian tavoite	Tarjoamme monipuolisia ja kehittyviä asumisen muotoja lähellä luontoa	
Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)	Vastuutaho
Maanhankinta tulevia asunto-alueita, katuverkkoa ja palvelu-alueita varten Kukkilassa ja Nostavassa.	Kukkilasta asuinalueen laajennuksen alueilta tehty ostotarjoukset keskeisiltä osa-alueilta 5/2021. Maanhankinnan laajennusalueiden toteuttamisesta päätös Kukkilan osa-alueilta valtuustossa 10/2021. Nostavan tulevaisuuden asuin- ja keskustan laajentamisen osa-alueilta tarjoukset maanomistajille ja maanhankinnan etenemisestä päätös valtuustossa 10/2021. Kehätien varren osa-alueilta tehty ostotarjoukset 5/2021. Kehätien maanhankinnan jatkamisesta ja tonttireservin kaavoittamisesta toimenpidesuunnitelma valmis 10/2021	Kehitys- ja kaavoituspäällikkö
Laadimme keskustan kehittämisohjelman, missä painopiste on uudisrakentamisen käynnistymisessä, palvelujen monipuolistamisessa sekä viihtyvyyden ja toiminnallisuuden lisäämisessä.	Keskustan kehittämisohjelman toteutussuunnitelma 10/2021.	Kehitys- ja kaavoituspäällikkö

Seudullisen joukkoliikenteen kehittäminen yhteistyössä palvelualueiden ja LSL:n kanssa.	Matkustajamääräseuranta ja/tai asiakastytyväisyyskyselyjä tehdään vuosittain. Matkustusmääräseuranta, tavoite matkustajamäärien palauttaminen koronaa edeltävälle tasolle. Matkustajamääräksi arvioitu Hollolan linjoilla 300.000 matkustajaa/vuosi sisältäen koululaiset.	Kuljetuskoordinaattori/ LSL
---	--	--------------------------------

Näkökulma		Palvelujen Hollola	
Strategian tavoite		Tuotamme laadukasta palvelua ja hyvinvointia kuntalaisille	
Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)	Vastuutaho	
Rakennustietojen selvitysprojekti. Kiinteistöverotuksen perusteena käytettävien rakennustietojen selvittäminen ja korjaaminen.	Koko kunnan alueella toteutettavan rakennustietojen selvitystyön toteuttaminen 2023 loppuun mennessä. 2021 vuonna palvelun hankinta, työn käynnistyminen, rekisterivertailujen valmistuminen. Tavoitetasona koko selvitystyölle yhteensä 10 % / 400 000 e pysyvä lisäys kiinteistöverokertymään verrattuna 2017 vuoden tilanteeseen ensimmäisten selvitystöiden alkaessa.	Johtava rakennustarkastaja	
Ylläpidämme ja kehitämme ulkoilureitistöjä	Perusparannamme vähintään yhden ulkoilureitin vuoden aikana.	Kuntatekniikan päällikkö	

Toimintaa kuvaavat tunnusluvut

	TP 2019	TA 2020	TA 2021
Kuntatekniikka			
Katujen rakentaminen ja perusparantaminen, km	0,5	3,3	3,4
Kevyen liikenteen väylien rakentaminen ja perusparantaminen, km	0,4	1,0	1,7
Leikkipaikkojen rakentaminen ja perusparantaminen, kpl	2	2	2
Liikuntapaikkojen ja -alueiden hoitokustannukset, t€ (netto)	422	479	434
Maaomaisuuden hallinta ja paikkatieto			
Raakamaan hankinta, hehtaaria	25	30	70
Tonttireserviä (Erillispientalo) yht. kpl	137	400	400
Tonttireserviä (Asuinpientalo, Rivitalo), yht. k-m ²	36 625	36 000	36 000
Tonttireserviä (Kerrostalo, Asuin- ja liikehuoneisto) yht. k-m ²	15 500	14 000	12 500
Tonttireserviä (Teollisuus- ja varastorak.) yht. ha	47	40	30
Tonttireserviä (Liike- ja toimistorak.) yht. ha	14	10	9
Tonttireserviä (Tavaraliikenneterminaali) yht. ha	65	65	65
Tonttireserviä (Palvelurak.) yht. ha	1	1	1
Uusia erillispientalontteja annettu luovutukseen	21	21	25
Myyty tai vuokrattu (Erillispientalo), kpl	10	25	25
Myyty tai vuokrattu (Asuinpientalo, Rivitalo), k-m ²	0	1 000	1 200
Myyty tai vuokrattu (Kerrostalo, Liikehuoneisto), k-m ²	0	7200	2500
Kaavoitus			
Asemakaava ja muutos yhteensä ha	29,8	60	50
Uusia kaavoitettuja tontteja (Erillispientalo), kpl	0	160	80
Uutta rakennusoikeutta (Asuinpientalo, Rivitalo), k-m ²	0	0	2 500
Uutta rakennusoikeutta (Kerrostalo, sis. liikehuoneistoja), k-m ²	0	7 000	0
Rakennusvalvonta			
Rakennuslupien ja ilmoitusten määrä, kpl	303	310	310
Valmistuneet asunnot, kpl	46	50	50
Asuinrakennukset myönnettyissä luvissa, k-m ²			8 000
Vapaa-ajan rakennukset myönnettyissä luvissa, k-m ²			800
Palvelu- ja liikerakennukset myönnettyissä luvissa, k-m ²			2 000
Teollisuus- ja varastorakennukset myönnettyissä luvissa, k-m ²			2 000
Ympäristönsuojelu			
Ympäristölupapäätökset			3
Maa-aineslupapäätökset			1
Valvontaohjelman mukaiset tarkastukset			35
Siivous- ja ruokapalvelu			
Siivouksen kokonaiskustannukset €/siiv.m ² /pv	0,09	0,11	0,11
Ruokapalvelu, kouluaterian keskihinta/€	2,95	2,78	2,95
Liikennepalvelut			
Kuljetusoppilaiden määrä/käyttöaste linjaliikenteessä (%)			50
Matkustaja/Nousijamäärät kpl/v (linjaliikenne), sis. koululaiset			300 000
Nettokustannukset euro/nousu			1,42
Palveluliikenne (HOPPA) matkustajamäärät/v			3 500

Elinkeinopalvelut	TP 2019	TA 2020	TA 2021
Yrityskanta, kpl	1560	1570	1 600
Uusien yritysten määrä, kpl	115	100	110
Lopettaneiden yritysten määrä	78	90	80
Kuntabarometri/yrityksystävällisyys (asteikko 1-5) (tulos/vastajamäärä) - mitataan vain joka toinen vuosi	ei kyselyä	2,63 (58)	2,9 (80)
Työllisyyspalvelut	TP 2019	TA 2020	TA 2021
Työhön valmennuksessa olevien määrä	479	500	900
Palkkatuella työllistettyjen määrä	64	75	75
Kiinteistöpalvelut	TP 2019	TA 2020	TA 2021
Kiinteistöjen korjausvelka (M€)	8,4	8,2	7,5
Energiatehokkuus, sähkö (kW/m ³)	16	16	16
Energiatehokkuus, lämpö (kW/m ³)	35,2	35	35

Vesihuoltolaitos

Vastuhenkilö: Vesihuoltopäällikkö Riikka Johansson

Tuloarviot ja määrärahat

Tuloslaskelma	Tilinpäätös	Talousarvio	Talousarvio-	Muutos-	Talous-	Talous-	Talous-	Talous-
Sitova TILIKAUDEN	2019	2020	esitys 2021	%	suunnitelma	suunnitelma	suunnitelma	suunnitelma
YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)					2022	2023	2024	2025
Toimintatuotot	4 235 235	4 400 000	4 700 600	7 %	4 839 000	4 982 000	5 123 300	5 292 900
Myyntituotot	4 235 235	4 400 000	4 700 600	7 %	4 839 000	4 982 000	5 123 300	5 292 900
Toimintakulut	-2 262 519	-2 527 900	-2 527 300	0 %	-2 591 500	-2 647 600	-2 705 100	-2 767 600
Henkilöstökulut	-87 008	-82 700	-83 900	1 %	-85 400	-86 900	-88 400	-89 900
Palvelujen ostot	-2 071 915	-2 305 400	-2 303 700	0 %	-2 361 400	-2 416 000	-2 472 000	-2 528 000
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-94 765	-130 300	-130 300	0 %	-135 300	-135 300	-135 300	-140 300
Muut toimintakulut	-8 830	-9 500	-9 400	-1 %	-9 400	-9 400	-9 400	-9 400
TOIMINTAKATE	1 972 716	1 872 100	2 173 300	16 %	2 247 500	2 334 400	2 418 200	2 525 300
Rahoitustuotot ja -kulut	-323 536	-319 300	-327 700	3 %	-329 300	-335 900	-344 400	-351 500
VUOSIKATE	1 649 180	1 552 800	1 845 600	19 %	1 918 200	1 998 500	2 073 800	2 173 800
Poistot ja arvonalentumiset	-1 663 585	-1 816 000	-1 845 600	2 %	-1 917 100	-1 932 300	-1 997 200	-2 032 700
Poistoero	5 898	0	0	—	0	0	0	0
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-8 507	-263 200	0	-100 %	1 100	66 200	76 600	141 100

Toiminnan kuvaus

Hollolan vesihuoltolaitos vastaa Hollolan kunnan yleisen vesihuollon järjestämisestä lakien ja määräysten mukaisesti. Hollolan kunta on sopinut vesihuollon järjestämisestä ja vesihuoltopalvelujen tuottamisesta Lahti Aqua Oy:n kanssa konsessiosopimukseen perustuen vuodesta 2008 alkaen. Sopimuksen kokonaiskesto on 15 vuotta, minkä jälkeen sitä voidaan jatkaa 5 vuoden jaksoissa.

Toimintaympäristö ja sen muutokset

Vesihuoltolaitos huolehtii vedenhankinnasta ja jakelusta sekä viemäroinnistä kunnan hyväksymällä toiminta-alueella. Laitoksen palveluja käyttäviltä asiakkailta peritään vesihuoltolain mukaisia vesihuoltomaksuja. Vesihuoltolaitos tekee yhteistyötä mm. kuntatekniikan, ympäristönsuojelun, rakennusvalvonnan sekä kehitys- ja kaavoituspalveluiden kanssa.

Konsessiosopimuksen mukaisesti Lahti Aqua Oy huolehtii vesihuoltopalveluiden järjestämisestä Hollolan kunnan alueella. Lahti Aqua Oy:n ja kunnan tavoitteita ja

niiden toteutumista seurataan yhteistyöryhmän kokouksissa. Yhteistyön periaatteena on säilyttää kuntakohtaiset maksut, omistus ja investoinnit, mutta tuottaa asian- tuntevat ja toimintavarmat vesihuoltopalvelut yhdessä yksikössä (Lahti Aqua Oy).

Hollolan vesihuoltolaitoksen tulevaisuuden haasteina ovat taloudellisen tasapainon löytäminen, kun otetaan huomioon suuret investointitarpeet uusilla asemakaava- alueilla, vanhenevan verkoston korjausvelan haltuunotto saneerauksin sekä toiminta-alueella sijaitsevien liittymättömien kiinteistöjen liittäminen vesihuollon piiriin.

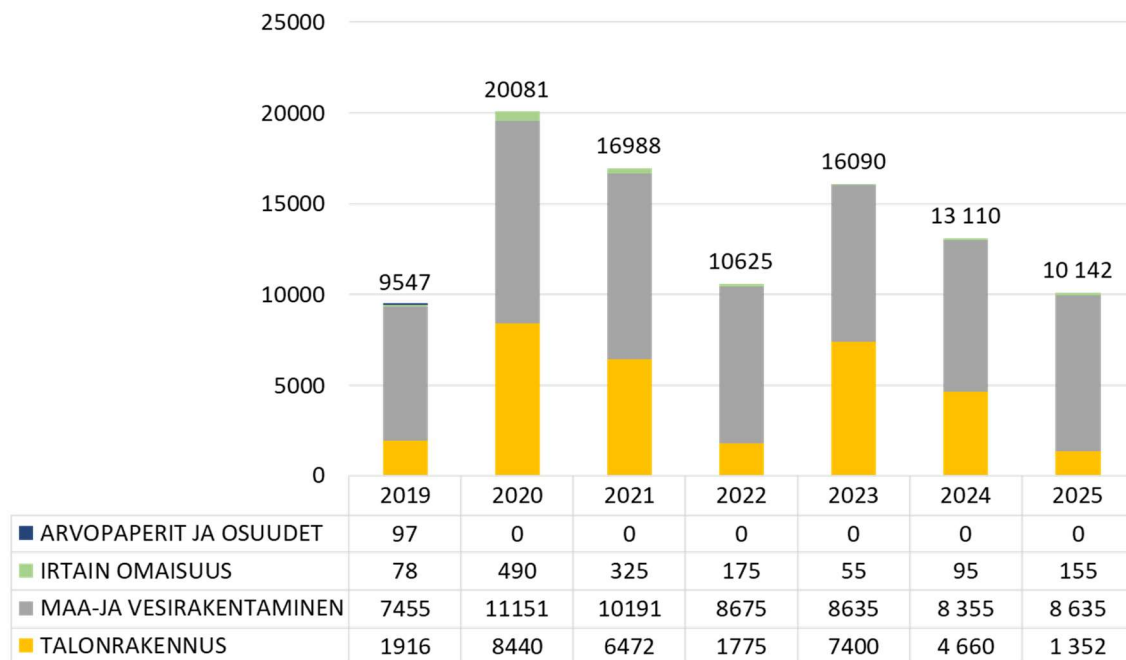
Vesihuoltolaitoksen talouden tasapainottamiseksi on vesihuoltomaksuja nostettu ja liittymismaksut muutettu palautuskelvottomiksi ja verollisiksi 1.6.2020 alkaen. Liittymismaksuista arvioidaan kertyvän tuloja 350 000 € vuonna 2021. Vuoden 2020 vedenkulutuksen ja tulokehityksen toteutuman mukaan harkitaan, tarvitaanko vesihuoltomaksujen korotuksia vuoden 2021 aikana. Maksutuloilla tulee kattaa myös tulevien vuosien investointitarpeet vesihuoltolain periaatteiden mukaisesti.

Toimintaa kuvaavat tunnusluvut

Vesihuoltolaitos	TP 2019	TA 2020	TA 2021
Laskutettava vesimäärä, 1000 m ³	840	810	820
Laskutettava jätevesimäärä, 1000 m ³	816	800	790
Liittyjäkiinteistöjen määrä, kpl	4 524	4 560	4 600
Vesimaksu, €/m ³ (alv. 0%)	1,57	1,57	1,57
Jätevesimaksu, €/m ³ (alv. 0%)	2,57	2,57	2,57
perusmaksu, pienkuluttajat (alv. 0%)	136,62	157,11	157,11
Viemäriverkoston korjausvelan määrä			
Laskuttamattoman talousveden osuus (%)	17	17	16
Laskuttamattoman jätevedenveden osuus (%)	35	35	35
Investoinnit/liikevaihto (%)	47	50	45

4. Investointiosa

Bruttoinvestoinnit 2019—2025, 1000 euroa

KIINTEISTÖINVESTOINTIEN TAVOITTEET

UUSINVESTOINNIT

- Palvelutason parantaminen

PERUSPARANNUKSET

- Toiminnallisuuden ja terveellisuuden parantaminen
- Korjausvastuun pienentäminen
- Energiansäästö

KORVAUSINVESTOINNIT

- Korjausvastuun pienentäminen

KUNTATEKNIIKAN INVESTOINTIEN TAVOITTEET

UUSINVESTOINNIT

- Määränlisäys / tonttitarjonnan takaaminen
- Palvelukyvyyn parantaminen / kevyen liikenteen väylät ja pysäkkikatokset

PERUSPARANNUKSET

- Palvelukyvyyn parantaminen / omaisuuden arvon ja käyttökelpoisuuden säilyttäminen

KORVAUSINVESTOINNIT

- Palvelukyvyyn parantaminen / omaisuuden arvon ja käyttökelpoisuuden säilyttäminen

VESIHUOLTOLAITOKSEN INVESTOINTIEN TAVOITTEET

UUSINVESTOINNIT

- Uusien verkostojen rakentaminen tonttitarjontaa vastaavaksi
- Palvelukyvyyn parantaminen
- Verkostojen määrän lisääminen mahdollisimman laajalle asiakasryhmälle

PERUSPARANNUKSET

- Verkostojen toimintavarmuuden lisääminen ketjuttamalla

LAAJENNUSINVESTOINNIT

- Vanhoja verkostoja suuremmiksi kokonaisuuksiksi yhdistämällä
- Verkostojen määrän lisäys kuntalaisia paremmin palvelevaksi
- Palvelukyvyyn ja omaisuuden arvon säilyminen
- Turvallisuuden parempi ylläpitäminen ja verkosto- ja laitosomaisuuden käyttökelpoisuuden säilyttäminen

KORVAUSINVESTOINNIT

- Omaisuuden arvon ja käyttökelpoisuuden säilyttäminen
- Turvallisuuden ja toimivuuden takaaminen

Investoinnit yhteensä

	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
TALONRAKENNUS							
Menot	1 916	8 440	6 472	1 775	7 400	4 660	1 352
Rahoitusosuudet	0	91	0	0	0	0	0
Pysyvien vastaavien luovutustulot*	2 890	0	0	0	0	0	0
Netto	-973	8 349	6 472	1 775	7 400	4 660	1 352
MAA-JA VESIRAKENTAMINEN							
Menot	7 455	11 151	10 191	8 675	8 635	8 355	8 635
Rahoitusosuudet	0	0	0	0	0	0	0
Pysyvien vastaavien luovutustulot*	297	420	420	420	420	420	420
Netto	7 455	11 151	10 191	8 675	8 635	8 355	8 635
IRTAIN OMAISUUS							
Menot	78	490	325	175	55	95	155
Rahoitusosuudet	0	0	0	0	0	0	0
Pysyvien vastaavien luovutustulot*	5	0	0	0	0	0	0
Netto	73	490	325	175	55	95	155
ARVOPAPERIT JA OSUUDET							
Menot	97	0	0	0	0	0	0
Pysyvien vastaavien luovutustulot*	544	0	0	0	0	0	0
Netto	-447	0	0	0	0	0	0
YHTEENSÄ							
Menot	9 547	20 081	16 988	10 625	16 090	13 110	10 142
Rahoitusosuudet	0	91	0	0	0	0	0
Pysyvien vastaavien luovutustulot	3 735	420	420	420	420	420	420
Netto	5 811	19 570	16 568	10 205	15 670	12 690	9 722

* Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustuloissa esitetty luovutusarvo

	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
MAA-ALUEET							
Menot	1 044	1 400	2 000	2 000	2 000	1 100	1 100

Määräraha on varattu maa-alueiden hankintaan.

	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
MAA-ALUEIDEN MYNNIT							
Tasearvo	347	120	120	120	120	120	120
Luovutusarvo	297	420	420	420	420	420	420
Myyntivoitto-/tappio	-50	300	300	300	300	300	300

Maa-alueiden myynneistä arvioidaan saatavan 420 000 euron myyntitulot ja 300 000 euron myyntivoitot. Myyntivoitot on budjetoitu omana ei sitovana määrärahavaruuksena talousarvioon. V. 2019 tasearvo sisältää VT vastikkeetta luovutettuja maa-alueita yhteensä 307 te, jonka johdosta maa-alueiden luovutukset ovat olleet luovutusarvoa suuremmat.

	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
KADUNRAKENNUS JA MUUT YLEISET ALUEET							
Menot	1 896	4 601	4 971	3 685	3 495	4 315	4 445
Rahoitusosuudet	0	0	0	0	0	0	0
Netto	1 896	4 601	4 971	3 685	3 495	4 315	4 445

Määräraha on varattu kadunrakennus ja muiden yleisten alueiden investointeihin.

Hankekohtainen erittely:

Katu- ja aluerakentaminen	3 360
mm.	
Perhoslehto III	1 100
Kiventöyryntien alue	350
Pukkomäki (Nostavan logistiikka-alue)	1 500
Kartanon alueen peruskorjaus	150
Päällystys ja viimeistelyt	220
Erilliset liikenneturvallisuuskohteet	
sis. Rantatien kevyenliikenteenväylä	850
Katuvalaistus	355
Yleiset alueet	120
Liikunta-alueet	66

Tarkemmat erittelyt kohteista liitteenä olevassa investointiohjelmassa.

	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
ETELÄINEN KEHÄTIE							
Menot	2 518	1 530	80	0	0	0	0
Rahoitusosuudet	0	0	0	0	0	0	0
Netto	2 518	1 530	80	0	0	0	0

Määräraha on varattu eteläisen kehätien kunnan rahoitusosuuteen. Kehätien kokonaiskustannus on 7,7 milj. euroa. Hankkeen on määrä valmistua vuoden 2021 alussa.

	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
VESIHUOLTOLAITOS							
Menot	1 997	3 620	3 140	2 990	3 140	2 940	3 090
Rahoitusosuudet	0	0	0	0	0	0	0
Netto	1 997	3 620	3 140	2 990	3 140	2 940	3 090

Hankekohtainen erittely:

mm.	
Perhoslehto	600
Kartanon alueen hulevesiverkosto	150
Nostavan alue (Pukkomäki)	700
Kukkilan pääviemäri ja mittausaseman saneeraus	250
Salpakankaantien/Mäkirinteentien alue	350
Saneerattavat pumppaamot	400

Tarkemmat erittelyt kohteista liitteenä olevassa investointiohjelmassa.

	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
PERUSPARANNUKSET							
Menot	855	1 540	1 705	775	900	510	452
Rahoitusosuudet	0	91	0	0	0	0	0
Netto	855	1 449	1 705	775	900	510	452

Hankekohtainen erittely:

Nostavan koulu	170
Herralan koulu	40
Viirikukko	40
Pyhäniemen päiväkoti	100
Paimelan koulu	180
Kalliolan päiväkoti	70
Soramäen päiväkoti	50
Salpakankaan koulu	210
Kiinteistöjen liikuntapaikat	35
Jäähalli	150
Hämeenkosken paloasema	150
Heinsuon paljeovet	60
Johtokeskus ja varavoima	100
ATK-keskus	50
Muut kohteet	300

	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
KORVAUS-/UUSINVESTOINNIT							
Menot	1 061	6 900	4 767	1 000	6 500	4 150	900
Rahoitusosuudet	0	0	0	0	0	0	0
Netto	1 061	6 900	4 767	1 000	6 500	4 150	900

Hankekohtainen erittely:

Hollolan sosiaali- ja terveystakeskus	4 767
---------------------------------------	-------

IRTAIN OMAISUUS

	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
MUU IRTAIN OMAISUUS							
Menot	78	350	325	175	55	95	155
Rahoitusosuudet	0	0	0	0	0	0	0
Netto	78	350	325	175	55	95	155

Määräraha on varattu palvelualueiden irtaimen omaisuuden investointeihin.

Palvelualuekohtainen hanke-erittely:

Konsernipalvelut	250
Digiohjelman mukaiset ICT-hankkeet	215
Muu irtain omaisuus	35
Elinvoiman palvelualue	80
Ruokapalveluiden kalusteet	40
Koneet ja kalusto	40

ARVOPAPERIT JA OSUUDET

	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
ARVOPAPERIT JA OSUUDET							
Menot	97	0	0	0	0	0	0

Määräraha on varattu osakkeiden hankintoihin. Vuonna 2020 ei arvioida tarvittavan määrärahaa osakkeiden hankintaan.

5. Tuloslaskelmaosa

Tuloslaskelma osoittaa, miten tulorahoitus kattaa kunnan palvelujen tuottamisesta aiheutuvat menot. Tulorahoituksen riittävyyttä arvioidaan toiminta- ja vuosikatteen sekä tilikauden tuloksen avulla.

Toimintakate on toimintatulojen ja -menojen erotus. Se osoittaa, paljonko toimintamenoista jää katettavaksi verotuloilla, käyttötalouden valtionosuuksilla ja rahoitustuloilla. Vuoden 2021 talousarviossa toimintakate heikkenee vuoden 2020 ennusteeseen nähden 0,8 %:ia.

Vuosikate ilmoittaa, paljonko talousarviovuoden tulorahoituksesta jää investointien ja muiden pitkävaikutteisten menojen kattamiseen. Talouden tasapainoa arvioidessa vuosikatteen riittävyyttä tulisi verrata poistoihin ja nettoinvestointeihin. Vuoden 2021 talousarvion vuosikate kattaa suunnitelman mukaisista poistoista 94 % Nettoinvestoinneista vuosikate kattaa n. 54 %, mikä johdetaan poikkeuksellisen suuresta investointitasosta.

Tilikauden tulos kertoo tilikauden tulojen ja menojen erotuksen. Vuoden 2021 talousarvion tulos on 0,6 milj. euroa. alijäämäinen. Tilikauden tulosta voidaan vielä käsitellä rahastojen/tai varausten muutoksilla eli niin sanotuilla tuloksen käsittelyerillä.

Tuloslaskelman viimeinen rivi osoittaa tilikauden yli-/alijäämän, joka vuonna 2021 on 0,6 milj. euroa alijäämäinen.

Verotulot

Talousarvion verotulokohta koostuu kunnan tuloverosta eli kunnallisverosta, yhteisöverosta sekä kiinteistöverosta.

Kunnallisvero

Kunnallisvero on arvioitu 86,5 milj. euroksi eli vuoden 2020 voimassa olevaa talousarviota n. 3,0 % (2,5 milj. eur) suuremmaksi. Kertymäarvio vastaa kuitenkin kuluvan vuoden ennusteen tasoa. Arvio perustuu pääosin Kuntaliiton veroennustekehikkoon, jossa on huomioitu hallituksen budjettiriihessä tekemät päätökset sekä tilastokeskuksen uusimmat väestöennusteet. Ennusteessa on otettu lisäksi huomioon työllisyystilanteen heikentyminen.

Kiinteistövero

Kiinteistöverolaskelmat vuodelle 2021 perustuvat Hollolassa voimassa oleviin veroasteisiin. Kiinteistöveroa arvioidaan kertyvän n. 5,7 milj. euroa. Vuodelle 2020 suunniteltu kiinteistöverouudistus lykkääntyi lausuntokierroksen palautteen johdosta toteutettavaksi vuodelle 2023. Uudistuksen tavoitteena on oikeudenmukaistaa

kiinteistöjen verotusta. Uudistuksen tavoitteena ei ole lisätä eikä vähentää kuntien kiinteistöverotuloja.

Yhteisövero

Yhteisöveron kertymän arvioidaan olevan n. 4,0 milj. euroa. Arvio pitää sisällään kuntaryhmän jako-osuuden tilapäisen korotuksen.

Valtionosuudet

Valtionosuusjärjestelmän tavoitteena on kuntien vastuulla olevien julkisten palvelujen saatavuuden varmistaminen tasaisesti koko maassa siten, että kansalaiset voivat saada tietyn tasoiset peruspalvelut asuinpaikastaan riippumatta. Tämä toteutetaan tasaamalla palvelujen järjestämisen kustannuseroja sekä kuntien välisiä tulopohjaeroja. Rakenteellisesti valtionosuusjärjestelmä koostuu kahdesta osasta:

1. varsinaisesta valtionosuudesta, jolla myös tasataan kuntien kustannus- ja tarve-eroja ja
2. kuntien välisestä tulopohjan tasauksesta.

Kustannuserojen tasauksen laskentaperusteena ovat asukasmäärän ja ikärakenteen lisäksi erilaiset olosuhdetekijät. Toisena valtionosuusjärjestelmän kiinteänä osana kuntien tulopohjaa tasataan kunnan verotulojen perusteella. Järjestelmässä merkittävämpi rooli on kustannuserojen tasauksella, jonka kautta valtion raha ohjataan järjestelmään. Verotuloihin perustuva valtionosuuden tase puolestaan on kuntien välinen. Järjestelmää täydentää tilapäisissä taloudellisissa vaikeuksissa oleville kunnille myönnettävä harkinnanvarainen valtionosuuden korotus.

Valtionosuusrahoitus on yleiskatteellinen tuloerä, jota ei ole korvamerkitty tiettyjen palvelujen järjestämiseen, vaan rahoituksen saaja päättää itse valtionosuusrahoituksensa tarkoituksenmukaisimmasta käytöstä.

Vuonna 2021 Hollolan valtionosuuksien arvioidaan olevan 43,0 milj. euroa, jossa on vähennystä vuoden 2020 ennusteeseen verrattuna 4,0 milj. euroa. Arvio perustuu Kuntaliiton ja valtiovarainministeriön alustaviin laskelmiin. Koronasta aiheutuvien tulonmenetysten ja kustannusten lisäysten kompensoimiseksi valtionosuudet pitävät vuonna 2021 sisällään kertaluonteisen korotuksen peruspalvelujen valtionosuuksien osalta. Veromenetysten kompensatioissa näkyy vähennyksenä vuoden 2020 veronmaksulykkäysten kompensatioiden takaisinmaksu.

Rahoitustulot ja -menot

Rahoitustulot ja -menot sisältää mm. pitkäaikaisten lainojen korot, verotilitysten korot, antolainojen korot, vesihuoltolaitoksen tuloutuksen, viivästyskorot ja osinkotulot. Rahoituserät ovat arviolta n. -278 t euroa. Osinkotuottoja arvioidaan kertyvän n. 500 t euroa.

Poistot

Poistot käyttöomaisuudesta ja muista pitkävaikutteisista menoista yhteensä n. 9,7 milj. euroa (v. 2020 n. 8,8 milj. euroa). Poistojen kasvuun vaikuttaa kehätien valmistuminen.

Tuloslaskelma

	Tilinpäätös 2019	Talousarvio 2020	Talousarvioesitys 2021	Muutos-%
Toimintatuotot	29 449 034	27 504 500	28 826 100	4,8 %
Myyntituotot	12 359 304	12 212 200	12 636 500	3,5 %
Maksutuotot	3 000 767	1 764 500	2 154 500	22,1 %
Tuet ja avustukset	858 419	707 000	897 500	26,9 %
Vuokratuotot	12 738 132	12 499 100	12 666 100	1,3 %
Muut toimintatuotot	492 413	321 700	471 500	46,6 %
Valmistus omaan käyttöön	70 450	50 000	50 000	0,0 %
Toimintakulut	-152 869 057	-157 620 200	-158 689 400	0,7 %
Henkilöstökulut	-31 886 597	-33 057 300	-33 244 100	0,6 %
Palvelujen ostot	-100 934 935	-104 651 500	-104 120 800	-0,5 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-4 421 721	-4 525 000	-4 620 500	2,1 %
Avustukset	-3 732 294	-3 818 500	-3 928 000	2,9 %
Muut toimintakulut	-11 893 511	-11 567 900	-12 776 000	10,4 %
TOIMINTAKATE	-123 349 573	-130 065 700	-129 813 300	-0,2 %
Verotulot	92 603 704	92 950 000	96 200 000	3,5 %
Kunnan tulovero	83 879 157	84 000 000	86 500 000	3,0 %
Kiinteistövero	5 775 662	5 750 000	5 700 000	-0,9 %
Osuus yhteisöveron tuotosta	2 948 885	3 200 000	4 000 000	25,0 %
Valtionosuudet	37 747 015	45 322 000	43 000 000	-5,1 %
Rahoitustuotot ja -kulut	545 549	-29 600	-278 000	839,2 %
VUOSIKATE	7 546 694	8 537 500	9 108 700	6,7 %
Poistot ja arvonalentumiset	-8 991 745	-8 157 700	-9 685 800	—
Satunnaiset tuotot ja kulut	787 152	0	0	—
Poistoero, varausten ja rahastojen muutokset	5 898	0	0	—
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-652 001	379 800	-577 100	-251,9 %
Tunnusluvut				
Asukasmäärä	23410	23388	23 261	
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	19 %	17 %	18 %	
Vuosikate/Poistot, %	84 %	105 %	94 %	
Vuosikate/asukas, euroa	322	365	392	

Tuloslaskelma suunnitelmavuosiin (sisältää taseyksikön)

	Tilinpäätös 2019	Talousarvio 2020	Talousarvio- esitys 2021	Muutos-%	Talous- suunni- telma 2022	Talous- suunni- telma 2023	Talous- suunni- telma 2024	Talous- suunni- telma 2025
Toimintatuotot	29 449	27 505	28 826	4,8 %	29 299	29 072	29 545	30 189
Myyntituotot	12 359	12 212	12 637	3,5 %	12 623	12 827	13 017	13 232
Maksutuotot	3 001	1 765	2 155	22,1 %	2 155	2 138	2 108	2 058
Tuet ja avustukset	858	707	898	26,9 %	732	763	794	732
Vuokratuotot	12 738	12 499	12 666	1,3 %	13 318	12 873	13 156	13 696
Muut toimintatuotot	492	322	472	46,6 %	472	472	472	472
Valmistus omaan käyttöön	70	50	50	0,0 %	50	50	50	50
Toimintakulut	-152 869	-157 620	-158 689	0,7 %	-160 467	-160 781	-163 023	-163 946
Henkilöstökulut	-31 887	-33 057	-33 244	0,6 %	-33 676	-34 258	-34 658	-34 991
Palvelujen ostot	-100 935	-104 652	-104 121	-0,5 %	-105 943	-106 072	-107 838	-108 304
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-4 422	-4 525	-4 621	2,1 %	-4 569	-4 353	-4 425	-4 551
Avustukset	-3 732	-3 819	-3 928	2,9 %	-3 814	-3 737	-3 737	-3 737
Muut toimintakulut	-11 894	-11 568	-12 776	10,4 %	-12 465	-12 362	-12 364	-12 364
TOIMINTAKATE	-123 350	-130 066	-129 813	-0,2 %	-131 118	-131 659	-133 427	-133 707
Verotulot	92 604	92 950	96 200	3,5 %	97 200	99 100	101 100	103 100
Kunnan tulovero	83 879	84 000	86 500	3,0 %	88 000	90 000	92 000	94 000
Kiinteistövero	5 776	5 750	5 700	-0,9 %	5 700	5 700	5 700	5 700
Osuus yhteisöveron tuotosta	2 949	3 200	4 000	25,0 %	3 500	3 400	3 400	3 400
Valtionosuudet	37 747	45 322	43 000	-5,1 %	43 400	43 400	43 900	44 500
Rahoitustuotot ja -kulut	546	-30	-278	839,2 %	-315	-271	-100	-87
Korkotuotot	6	1	1	0,0 %	1	1	1	1
Muut rahoitustuotot	1 506	966	816	-15,5 %	766	766	766	766
Korkokulut	-659	-682	-780	14,4 %	-767	-723	-552	-539
Muut rahoituskulut	-307	-315	-315	0,0 %	-315	-315	-315	-315
VUOSIKATE	7 547	8 538	9 109	6,7 %	9 168	10 570	11 473	13 806
Poistot ja arvonalentumiset	-8 992	-8 158	-9 686	18,7 %	-11 178	-11 160	-12 051	-11 781
Satunnaiset tuotot ja kulut	787	0	0	—	0	0	0	0
Poistoero, varausten ja rahastojen muutokset	6	0	0	—	250	250	250	250
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-652	380	-577	-251,9 %	-1 761	-340	-328	2 276
Tunnusluvut								
Asukasmäärä	23410	23388	23 261		23 121	22 972	22 815	22 656
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	19 %	17 %	18 %		18 %	18 %	18 %	18 %
Vuosikate/Poistot, %	84 %	105 %	94 %		82 %	95 %	95 %	117 %
Vuosikate/asukas, euroa	322	365	392		397	460	503	609

Kokonaistarkastelu

Tuloslaskelma

	Kunta	Vesihuoltolaitos	Talousarvio- esitys 2021
Toimintatuotot	24 125 500	4 700 600	28 826 100
Myyntituotot	7 935 900	4 700 600	12 636 500
Maksutuotot	2 154 500	0	2 154 500
Tuet ja avustukset	897 500	0	897 500
Vuokratuotot	12 666 100	0	12 666 100
Muut toimintatuotot	471 500	0	471 500
Valmistus omaan käyttöön	50 000	0	50 000
Toimintakulut	-156 162 100	-2 527 300	-158 689 400
Henkilöstökulut	-33 160 200	-83 900	-33 244 100
Palvelujen ostot	-101 817 100	-2 303 700	-104 120 800
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-4 490 200	-130 300	-4 620 500
Avustukset	-3 928 000	0	-3 928 000
Muut toimintakulut	-12 766 600	-9 400	-12 776 000
TOIMINTAKATE	-131 986 600	2 173 300	-129 813 300
Verotulot	96 200 000	0	96 200 000
Kunnan tulovero	86 500 000	0	86 500 000
Kiinteistövero	5 700 000	0	5 700 000
Osuus yhteisöveron tuotosta	4 000 000	0	4 000 000
Valtionosuudet	43 000 000	0	43 000 000
Rahoitustuotot ja -kulut	49 700	-327 700	-278 000
VUOSIKATE	9 436 400	-327 700	9 108 700
Poistot ja arvonalentumiset	-7 840 200	-1 845 600	-9 685 800
Satunnaiset tuotot ja kulut	0	0	0
Poistoero, varausten ja rahastojen muutokset	0	0	0
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-577 100	0	-577 100

6. Rahoitusosa

Rahoituslaskelmalla osoitetaan kuinka paljon kunnan varsinaisen toiminnan ja sen investointien nettokassavirta on ylijäämäinen tai alijäämäinen. Rahoitustoiminnan kassavirralla osoitetaan, miten alijäämäinen nettokassavirta on rahoituksellisesti katettu tai, miten ylijäämä on käytetty rahoitusaseman muuttamiseen.

Talousarvion rahoitusosaan siirretään tuloslaskelmasta vuosikate ja investointiosasta investointien määrä ja niiden rahoitusosuudet.

Valtuustoon nähden sitovat tasot:

- Antolainojen muutos (netto)
- Pitkäaikaisten lainojen muutos (netto)

Rahoituslaskelma Sisältää vesihuoltolaitoksen	Tilinpäätös 2019	Alkuperäinen Talousarvio 2020	Talousarvio- esitys 2021	Talous- suunnitelma 2022	Talous- suunnitelma 2023	Talous- suunnitelma 2024	Talous- suunnitelma 2025
Toiminnan rahavirta	7 713 395	6 770 500	8 808 700	8 867 800	10 269 700	11 172 900	13 506 400
Vuosikate	7 546 694	7 070 500	9 108 700	9 167 800	10 569 700	11 472 900	13 806 400
Satunnaiset erät	787 152	0	0	0	0	0	0
Tulorahoituksen korjauserät	-620 451	-300 000	-300 000	-300 000	-300 000	-300 000	-300 000
Investointien rahavirta	-5 806 646	-18 911 000	-16 568 000	-10 205 000	-15 670 000	-12 690 000	-9 722 000
Investointimenot	-9 542 109	-19 331 000	-16 988 000	-10 625 000	-16 090 000	-13 110 000	-10 142 000
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0	0	0	0	0	0	0
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	3 735 462	420 000	420 000	420 000	420 000	420 000	420 000
Toiminnan ja investointien rahavirta	1 906 749	-12 140 500	-7 759 300	-1 337 200	-5 400 300	-1 517 100	3 784 400
Rahoituksen rahavirta							
Antolainauksen muutokset	186 684	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000
Antolainasaamisten lisäykset	-38 302	-200 000	-200 000	-200 000	-200 000	-200 000	-200 000
Antolainasaamisten vähennykset	224 986	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000
Lainakannan muutokset	-4 661 792	12 363 000	7 785 000	1 101 000	5 586 000	1 620 200	-3 729 800
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	1 250 000	26 000 000	18 000 000	13 000 000	16 500 000	12 500 000	6 500 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-8 911 792	-10 637 000	-10 215 000	-11 899 000	-10 914 000	-10 879 800	-10 229 800
Lyhytaikaisten lainojen muutos	3 000 000	-3 000 000	0	0	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	2 760 284	0	0	0	0	0	1
Rahoituksen rahavirta	-1 714 824	12 263 000	7 685 000	1 001 000	5 486 000	1 520 200	-3 829 799
Rahavarojen muutos / vaikutus maksuvalmiuteen	191 925	122 500	-74 300	-336 200	85 700	3 100	-45 399

Tunnusluvut

Investointien tulorahoitus	79 %	37 %	54 %	86 %	66 %	88 %	136 %
Lainanhoitokate	0,9	0,7	0,9	0,8	1,0	1,1	1,3

Antolainauksen muutokset

Antolainasaamisten vähennykset sisältävät antolainojen lyhennykset. Kunta ei harjoita antolainastoimintaa muutoin kuin erikseen myönnettävän hankkeisiin kohdistuvan välirahoituksen osalta. Välirahoitusten osalta on talousarviossa varauduttu 0,2 milj. euron lisäykseen.

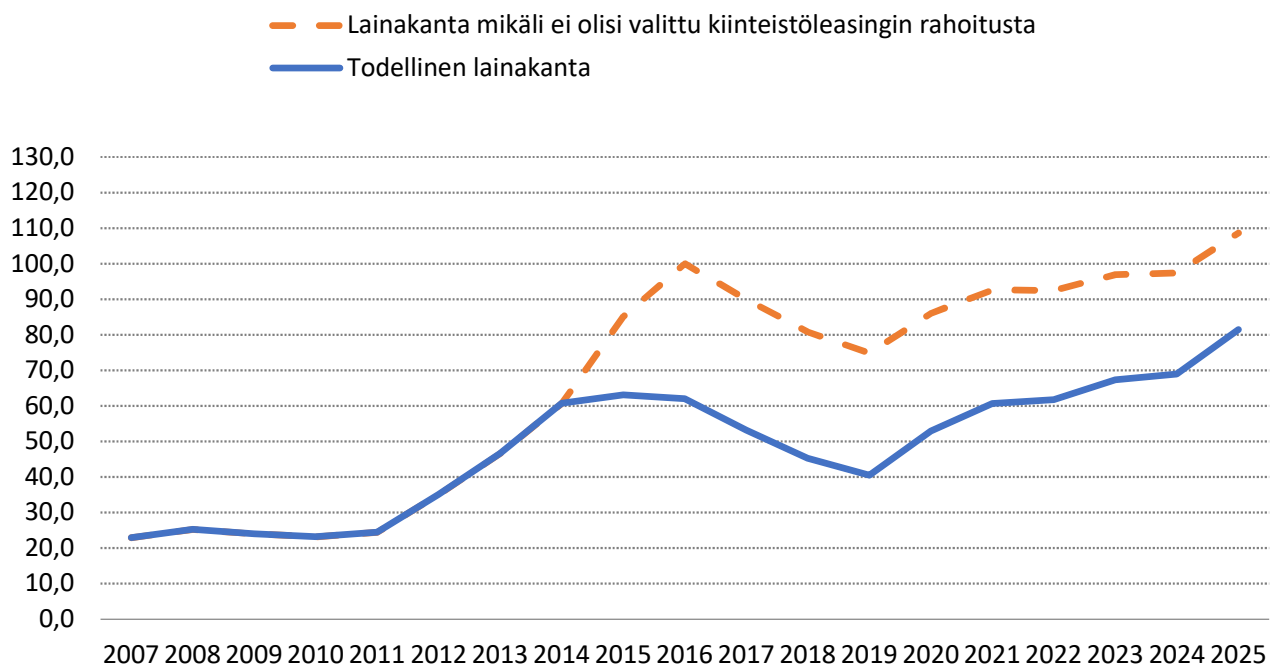
Lainakannan muutokset

Vuonna 2021 tulo-rahoituksella pystytään kattamaan investoinneista n. 54 %:ia ja puolet investoinneista joudutaan kattamaan vieraalla pääomalla. Vierasta pääomaa

tarvitaan lisäksi lainojen lyhennyksiin. Vuonna 2021 lainoja lyhennetään 10,2 milj. euroa ja pitkäaikaista lainaa otetaan 18,0 milj. euroa.

Lainakannan arvioidaan kasvavan n. 60,6 milj. euroon vuoden 2021 aikana ollen n. 2 607 euroa asukasta kohden. Taloussuunnitelmakauden lopussa lainakannan arvioidaan kasvavan investointimenopaineiden vuoksi lähes 81,4 milj. euroon eli n.3 595 euroon per asukas.

Lainakanta 2007—2025, milj. euroa

7. Hollolan kuntakonserni, konserniyhteisöille asetettavat tavoitteet

Yleiset tytäryhteisöjä koskevat tavoitteet

- Tytäryhtiöiden tulee toimia kunnanvaltuuston hyväksymän strategian mukaisesti ja konserniohjetta noudattaen
- Sisäisen valvonta ja riskienhallinta tulee järjestää konserniohjeiden mukaisesti ja niistä raportoitessa noudatetaan konserniohjetta
- Kaikilta yhtiöiltä edellytetään tervettä pitkäjänteistä taloudenpitoa ja kannattavuutta
- Tytäryhteisöjen tulee mahdollisuuksien mukaan hyödyntää tukityöllistäminen
- Konsernin sisäiset palveluostot on keskitettävä tarkoituksenmukaisesti koko konsernin etu huomioiden

Talouteen liittyvä tavoite:

- Käyttökateprosentin pysyminen vähintään vuoden 2020 tilinpäätöksen tasolla tai parantaminen

Konserniyhtiö	Hollolan Asuntotalot Oy
Strategian näkökulma Strategian tavoite	Asumisen Hollola Tarjoamme monipuolisia ja kehittyviä asumisen muotoja lähellä luontoa.
Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)
Asiakkaisen pysyvyys	Asukkaiden vaihtuvuus alle 3,5%/kk. Lähtötaso 4%. Käyttöaste yli 95%, lähtötaso 93,5%.
Pitkän tähtäimen korjaus- ja kehityssuunnitelman laatiminen/päivitys, kestävä kehityksen ratkaisut huomioiden (esim. aurinkoenergian hyödyntäminen)	Konsernijaoston 19.10.2020 linjausten mukaiset suunnitelmat laadittu 30.6.2021 mennessä.
Asuntojen nettimarkkinoinnin vahvistaminen	Julkiset vuokra-asuntojen markkinointikanavat käytössä
Hintataso kilpailukykyinen	Vuokrataso kehyskuntien tasolla
Strategian näkökulma Strategian tavoite	Palvelujen Hollola Tuotamme laadukasta palvelua ja hyvinvointia kuntalaisille.
Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)
Asiakkaiden tyytyväisyys	Asiakaspalautteet vähintään edellisen vuoden tasolla. Lähtötaso 4,0. Asukaskyselyn tavoitteellinen vastausprosentti 30%.
Taloudelliset tavoitteet Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	Tasapainoinen talous Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)
Vuokrasaatavien määrä	Kuluksi kirjattavien vuokrasaatavien määrä ei kasva. Lähtötaso 50.000 euroa

Konserniyhtiö	Hollolan Tilapalvelu Oy
Strategian näkökulma Strategian tavoite	Palvelujen Hollola Tuotamme laadukasta palvelua ja hyvinvointia kuntalaisille.
Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)
Kiinteistöjen korjausvelan pitäminen kohtuullisella tasolla	Kiinteistöjen korjausvelan määrä ei kasva.
Tilankäytön tehostaminen tiloista luopumalla tai ulosvuokraamalla	Tilojen käyttöaste 95 %. Lähtötaso 93%.
Kiinteistökohtaiset kustannukset eivät nouse vuoden 2020 tasosta	Kiinteistökohtaiset kustannukset
Asiakastytyväisyys	Asiakaspalautteisiin vastaaminen sovitussa ajassa (vastausaika) < 24 h. Lähtötaso 72 h. Asiakaspalautteiden toteutus, palautteet vähintään edellisen vuoden tasolla. Lähtötaso 3,7. Tavoitteellinen vastausprosentti 30%.
Kiinteistöjen vuokrauksen hallinnointi ja sen kehittäminen kestäväälle tasolle	Vuokrasopimukset laadittu ennen vuokra-ajan alkua (sisäiset ja ulkoiset sopimukset)

Konserniyhtiö	Koy Harmaaleppä
Strategian näkökulma Strategian tavoite	Asumisen Hollola Tarjoamme monipuolisia ja kehittyviä asumisen muotoja lähellä luontoa.
Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)
Hintataso kilpailukykyinen Asiakastytyväisyys	Vuokrataso kilpailukykyinen tasolla (vrt Lahden seutu) Asiakaspalautteet hyvää tasoa (ei mitattu 2019). Täyttöaste 98%. Lähtötaso 97% (2019)
Strategian näkökulma Strategian tavoite	Palvelujen Hollola Tuotamme laadukasta palvelua ja hyvinvointia kuntalaisille
Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)
Asiakastytyväisyys	Asiakaspalautteet hyvää tasoa (ei mitattu 2019). Täyttöaste 98%. Lähtötaso 97% (2019)

Konserniyhtiö	Koy Tervasmilu
Strategian näkökulma Strategian tavoite	Asumisen Hollola Tarjoamme monipuolisia ja kehittyviä asumisen muotoja lähellä luontoa.
Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)
Hintataso kilpailukykyinen	Vuokrataso kilpailukykyinen tasolla (vrt Lahden seutu). Täyttöaste 98%
Strategian näkökulma Strategian tavoite	Palvelujen Hollola Panostamme parhaaseen asiakaspalveluun
Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)
Asiakastytyväisyys	Asiakaspalautteet hyvää tasoa. Tavoitteena 30% vastausprosentti.

8. Vesihuoltolaitoksen erillislaskelmat

Tuloslaskelma

	Tilinpäätös 2019	Talousarvio 2020	Talousarvio- esitys 2021	Muutos-%	Talous- suunnitelma 2022	Talous- suunnitelma 2023	Talous- suunnitelma 2024	Talous- suunnitelma 2025
Liikevaihto	4 235 235	4 400 000	4 700 600	—	4 839 000	4 982 000	5 123 300	5 292 900
Materiaalit ja palvelut	-2 166 680	-2 435 700	-2 434 000	-0,1 %	-2 496 700	-2 551 300	-2 607 300	-2 668 300
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-94 765	-130 300	-130 300	0,0 %	-135 300	-135 300	-135 300	-140 300
Palvelujen ostot	-2 071 915	-2 305 400	-2 303 700	-0,1 %	-2 361 400	-2 416 000	-2 472 000	-2 528 000
Henkilöstökulut	-87 008	-82 700	-83 900	1,5 %	-85 400	-86 900	-88 400	-89 900
Poistot ja arvonalentumiset	-1 663 585	-1 816 000	-1 845 600	1,6 %	-1 917 100	-1 932 300	-1 997 200	-2 032 700
Liiketoiminnan muut kulut	-8 830	-9 500	-9 400	-1,1 %	-9 400	-9 400	-9 400	-9 400
Liikelyli/alijäämä	309 131	56 100	327 700	484,1 %	330 400	402 100	421 000	492 600
Rahoitustuotot ja -kulut	-323 536	-319 300	-327 700	2,6 %	-329 300	-335 900	-344 400	-351 500
Ylijäämä (-alijäämä) ennen satunnaiseriä	-14 405	-263 200	0	-100,0 %	1 100	66 200	76 600	141 100
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	-14 405	-263 200	0	-100,0 %	1 100	66 200	76 600	141 100
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	5 898	0	0	—	0	0	0	0
Tilikauden ylijäämä (-alijäämä)	-8 507	-263 200	0	-100,0 %	1 100	66 200	76 600	141 100

Rahoituslaskelma

	Tilinpäätös 2019	Talousarvio 2020	Talousarvio- esitys 2021	Talous- suunnitelma 2022	Talous- suunnitelma 2023	Talous- suunnitelma 2024
Toiminnan rahavirta						
Tulorahoitus	1 649 180	1 552 800	1 845 600	1 918 200	1 998 500	2 073 800
Liikelylijäämä	309 131	56 100	327 700	330 400	402 100	421 000
Poistot ja arvonalennukset	1 663 585	1 816 000	1 845 600	1 917 100	1 932 300	1 997 200
Rahoitustuotot ja -kulut	-323 536	-319 300	-327 700	-329 300	-335 900	-344 400
Tulorahoituksen korjauserät	0	0	0	0	0	0
Investointien rahavirta	-1 996 922	-3 620 000	-3 140 000	-2 990 000	-3 140 000	-2 940 000
Investointimenot	-1 996 922	-3 620 000	-3 140 000	-2 990 000	-3 140 000	-2 940 000
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0	0	0	0	0	0
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	0	0	0	0	0	0
Toiminnan ja investointien rahavirta	-347 742	-2 067 200	-1 294 400	-1 071 800	-1 141 500	-866 200
Rahoituksen rahavirta						
Lainakannan muutokset	950 000	2 000 000	1 345 000	1 095 000	1 165 000	875 000
Pitkäaikaisten lainojen lisäys muilta	1 250 000	2 300 000	2 000 000	1 800 000	1 900 000	1 800 000
Pitkäaikaisen lainojen vähennys muilta	-300 000	-300 000	-655 000	-705 000	-735 000	-925 000
Muut maksuvalmiuden muutokset	-602 258	0	0	0	0	0
Saamisten muutos kunnalta	0	0	0	0	0	0
Saamisten muutos muilta	-77 724	0	0	0	0	0
Korottomien velkojen muutos kunnalta	-898 058	0	0	0	0	0
Korottomien velkojen muutos muilta	373 525	0	0	0	0	0
Rahoituksen rahavirta	347 742	2 000 000	1 345 000	1 095 000	1 165 000	875 000
Rahavarojen muutos	0	-67 200	50 600	23 200	23 500	8 800

Hollolan kunta
PL 66, (Virastotie 3), 15870 Hollola
Puh. (03) 880 111
Fax (03) 880 3474
kirjaamo@hollola.fi
sähköposti: etunimi.sukunimi@hollola.fi

www.hollola.fi

<https://twitter.com/HollolanKunta>

<https://www.facebook.com/hollolankunta/>